

§ 51

Vuoden 2016 talousarvioehdotuksen valmistelua koskeva lähetekeskustelu

HEL 2014-015516 T 02 02 00

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti kaupunginhallituksen ehdotuksen mukaisesti

1. merkitä keskustelun tiedoksi ja
2. todeta, että asiasta laadittu keskustelupöytäkirja lähetetään lauta- ja johtokunnille sekä virastoille ja liikelaitoksille käytettäväksi talousarvion laadintatyössä.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Ari Hietamäki, johtava suunnittelija, puhelin: 310 36567
ari.hietamaki(a)hel.fi
Matti Malinen, talousarviopäällikkö, puhelin: 310 36277
matti.malinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 [VM Taloudellinen katsaus joulukuu](#)
- 2 [Talouden ja toiminnan seurantaraportti 4 2014](#)
- 3 [Kuntaliiton kuntataloustiedote 4 2014](#)
- 4 [Hallituksen päätös rakennepoliittisen ohjelman toimeenpanon vahvistamisesta](#)
- 5 [Kertaerät kaunistivat lukuja Suurten kaupunkien tilinpäätökset 2013](#)
- 6 [Kunnat suunnistavat sumussa Suurten kaupunkien talousarviot 2015](#)
- 7 [Työllisyystilastoja Helsingistä ja Helsingin seudulta](#)
- 8 [Helsingin seudun suunnat 4 2014](#)

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupungin vakiintuneen suunnittelukäytännön mukaan kaupunginvaltuusto käy vuosittain seuraavan vuoden talousarviota koskevan lähetekeskustelun.

Kaupunginhallitus toteaa lisäksi, että talousarvioehdotus vuodelle 2016 ja taloussuunnitelma vuosille 2016–2018 tulee kaupunginvaltuuston käsittelyyn marraskuussa 2015.

Kaupunginhallitus toteaa edelleen, että talousarvion 2016 ja taloussuunnitelman vuosille 2016–2018 laatimisohteet on tarkoitus käsitellä kaupunginhallituksessa maaliskuussa 2015. Laatimisohteisiin sisältyvän raamin lähtökohtana ovat aiempina vuosina olleet kulloisenkin valtuustokauden strategian taloustavoitteet, kuluvan vuoden hyväksytyn talousarvion sekä seuraavan vuoden taloussuunnitelman mukaiset menot ja tulot sekä toiminnalliset tavoitteet.

Tilinpäätösvaiheen vuoksi tiedot vuoden 2014 talouden toteumasta pohjautuvat pääosin joulukuussa julkaistuihin Helsingin kaupungin talouden ja toiminnan 4/2014 seurantaraporttiin, joka on jaettu aikaisemmin.

Esityslistan liitemateriaalin lisäksi Helsingin kaupungin tietokeskuksen koostama ja kaupunginvaltuuston strategiaseminaarissa 29.1–30.1 käsitellyssä ollut Helsingin tila ja kehitys 2015 -raportti on pohjana valtuuston käymälle lähetekeskustelulle.

Yleinen taloustilanne

Valtiovarainministeriön 17.12.2014 julkaiseman ennusteen mukaan talouskasvu vuosille 2015–2016 jää vaatimattomaksi.

Kansainvälisen talouden kehittyminen on viime aikoina ollut kaksijakoista. Yhdysvalloissa ja Iso-Britanniassa kasvunäkymät ovat hyvät ja vuonna 2015 molempien maiden kasvun ennustetaan olevan noin kolmen prosentin tuntumassa. Vaikka Kiinan kasvu vaimenee lähivuosina, se yltää vielä vuonna 2016 lähes seitsemään prosenttiin. Euroalueen tilanteen taas ennustetaan jatkuvan vaisuna. Kuluvana vuonna kasvu kertyy prosentin verran ja ensi vuosi näyttää vain hiukan paremmalta. Saksan kasvunäkymät ovat heikentyneet ja seuraavien kahden vuoden aikana kasvu jää puoleentoista prosenttiin. Ruotsissa kasvu jatkuu euroaluetta nopeampana.

Edelleen jatkuvan epävakaa tilanteen johdosta sekä ruplan ulkoisen arvon alenemisen että energian hinnan laskun johdosta Venäjän talous ei kasva kuluvana vuonna lainkaan ja seuraavien kahden vuoden aikana sen ennustetaan supistuvan. Kehitys heijastuu Venäjän tuonin alenemisena ja siten Suomen ja Venäjän välisen kaupan ennustetaan vähenevän seuraavien parin vuoden aikana.

Matala korkotaso sekä viime aikoina laskenut energianhinta tukee mahdollisuuksia talouskasvulle. Sekä lyhyissä että pitkissä koroissa oletetaan aiempaan nähden merkittävästi maltillisempaa nousua vuosille 2015–2016. Vuonna 2016 kolmen kuukauden euriborin vuosikeskiarvoksi ennustetaan 0,2 % ja kymmenen vuoden koroksi 1,2 %. Myös euron dollarikurssin ennustetaan heikkenevän ja vuoden 2016 lopulla oltaisiin noin 1,1:n tuntumassa. Raaka-aineiden hintojen odotetaan edelleen alenevan ja vuonna 2016 öljyn keskimääräiseksi hinnaksi ennustetaan noin 80 dollaria barreilta.

Tilastokeskuksen julkaisemien alustavien kansantalouden neljännesvuositilinpäiden lukujen mukaan Suomen talous kasvoi vuoden 2014 kolmannella neljänneksellä 0,2 % edellisestä neljänneksestä. Myös toisen neljänneksen kasvulukua korjattiin ylöspäin. Vaikka BKT ei vuoden viimeisellä neljänneksellä lisääntyisi lainkaan, kokonaistuotannon vuosisumma olisi tänä vuonna silti viime vuotta korkeampi. Ennuste pitää sisällään oletuksen hyvin maltillisesta kasvusta vuoden 2014 neljännelle neljännekselle ja siten BKT:n kasvuksi vuodelle 2014 ennustetaan 0,1 %. Vuonna 2014 nettoviennin vaikutus on positiivinen. Yksityinen kulutus ei lisäänty lainkaan ja yksityiset investoinnit laskevat. Työmarkkinoiden tilanne heikkenee edelleen ja työttömyysaste nousee 8,6 prosenttiin.

Vuoden 2015 kasvuksi ennakoitaan 0,9 %, mikä on hieman syyskuussa ennustettua vähemmän. Samalla kasvu muuttuu laajapohjaisemmaksi. Yksityisen kulutuksen arvioidaan lisääntyvän 0,3 %, huolimatta siitä, että kotitalouksien reaalitulot eivät juuri lisäänty. Kotitalouksien säästämisaste laskee hieman ennusperiodin loppua kohden ja velkaantumisaste taittuu. Viennin kasvu jää edelleen maailmankaupan kasvua heikommaksi ja siten markkinaosuuksien menettämisen ennakoitaan jatkuvan. Tuonnin kasvua hidastaa kotimaisen kysynnän vaimeus. Yksityiset investoinnit hieman virkoavat lähinnä kone- ja laiteinvestointien sekä t&k -investointien vetämänä.

Työmarkkinoiden tilanne heikkenee vuoden 2015 aikana. Työttömyysasteen ennustetaan nousevan 8,8 prosenttiin. Pitkäaikaistyöttömien osuus on nousussa ja siten rakenteellinen työttömyys edelleen kasvaa. Taloudellisen aktiviteetin viriämisestä huolimatta työvoiman kysynnän ja tarjonnan välillä ilmenevät yhteensopivuusongelmat ylläpitävät pitkäaikaistyöttömyyttä.

Vuoden 2016 talouskasvuksi ennustetaan 1,3 %. Kotimaisen kysynnän merkitys muodostuu edellisvuosia suuremmaksi. Yksityisen kulutuksen kasvun ennakoitaan nopeutuvan vajaan prosentin työllisyystilanteen ja kotitalouksien luottamuksen kohenemisen myötä. Yksityisten investointien ennustetaan virkoavan 4 prosentin kasvuun.

Vuonna 2016 myös rakennusinvestoinnit kokonaisuudessaan näyttäisivät lisääntyvän. Nettoviennin vaikutus talouskasvuun on kahta edellisvuotta vähäisempi.

Vaihtotase pysyy koko ennustehorisontin alijäämäisenä. Työllisyysaste paranee hieman vuodesta 2015, mutta jää selvästi alle 70 prosentin.

Julkinen talous pysyy edelleen alijäämäisenä pitkittyneen talouden matalasuhdanteen vuoksi, vaikka hallituksen päättämät sopeutustoimet osaltaan estävät alijäämän syventymistä. Julkisyhteisöjen rahoitusasemaa kuormittaa lisäksi väestön ikääntymisestä aiheutuva menojen kasvu, mikä kohdistuu ennen muuta kuntatalouteen. Talouskasvu jatkuu vaimeana myös lähivuosina niin, että kasvu ei yksistään riitä korjaamaan julkisen talouden epätasapainoa. Julkisyhteisöjen velkasuhde BKT:hen nähden on ylittämässä 60 prosentin rajan.

VM:n ennustamalla lähivuosien talouskasvun tasolla julkisen talouden tilanne ei tule paranemaan. Rakenteellisten uudistusten voimaansaattamisella on kiire, jotta talouspoliittinen uskottavuus säilyy ja kasvupotentiaalia saadaan keskipitkällä aikavälillä nostettua.

Helsingin talouden liikkumavara

Vuoden 2015 talousarvioon sisältyvän taloussuunnitelman 2015–2017 lähtökohtana oli valtuustokauden 2013–2016 strategiaohjelman mukainen talouden tasapaino ja tuottavuuden parantamista koskeva tavoite:

- velkaantumiskehitystä hidastetaan pitämällä emokaupungin käyttömenojen reaali- ja asukasmäärän kasvun mukaisena vähennettynä vuotuisella 1 % tuottavuuden parantamisen tavoitteella valtuustokaudella 2013–2016 ja rahoittamalla nykyistä merkittävästi suurempi osuus investoinneista tulorahoituksella ja kiinteän omaisuuden myyntituloilla.

Taloussuunnitelmassa 2015–2017 kaupungin velkaantuminen hidastuu ja investointien rahoittaminen tulorahoituksella ja kiinteän omaisuuden myyntituloilla toteutuu strategiatavoitteen mukaisesti.

Vuoden 2015 talousarvion mukaan kaupungin taloudellinen tasapaino muuttuu oleellisesti Helsingin Energian liike tuloksen tulovirran kohdentuessa energiatuotannon investointeihin.

Energian liike tuloksen tulovirrat kaupungille vähenevät vuosien 2013–2014 noin 220 milj. euron vuosittaiselta tasolta noin 80–90 milj.

euron vuosittaiselle tasolle. Tämä tarkoittaa että, taloustavoitteisiin pääsemiseksi kaupungin taloudenpitoa joudutaan vuodesta 2015 eteenpäin kiristämään merkittävästi. Vuodesta 2015 alkaen toteutuvat tulovirtojen vähenemiset ovat niin merkittäviä, että kaupungin palvelutuotannon toimintamenojen kasvun on oltava vuosina 2015–2017 matala, jotta strategiaohjelman mukainen investointiraami sekä joukkoliikenneinvestointien mukainen investointitaso voidaan rahoittaa ilman merkittävää lisävelkaantumista.

Kaupungin toimintamenojen kasvu taloussuunnitelmakaudella on välttämättä rajattava kaupunginvaltuuston strategiaohjelmassa linjaamalla tavalla. Menokasvun rajoittaminen yhdessä tonttien ja rakennusten nousevan myyntitavoitteen sekä investointiraamin kanssa aikaansaavat tilanteen, jossa kaupungin tällä hetkellä liian nopea nettovelkaantumista on mahdollista jossain määrin supistaa lähivuosina.

Arvio kustannustason muutoksesta (peruspalvelujen hintaindeksi) vuosina 2015–2017 on hidastunut edelleen vuoden 2015 talousarvion yhteydessä käytössä olleesta ennusteesta. Tuoreimman joulukuun ennusteen mukaan peruspalvelujen hintaindeksin muutoksen arvioidaan olevan vuonna 2015 arviolta 1,1 %, vuonna 2016 arviolta 1,6 % sekä vuonna 2017 ennusteen mukaan 1,7 %. Talousarviovalmistelun edetessä käytetään tuoreimpia ennustelukuja. Seuraavat ennusteet julkaistaan maaliskuun lopulla.

Vuonna 2014 väestönkasvu Helsingissä oli 1,46 %, vuoden 2015 kasvuksi ennustetaan 1,49 %, minkä jälkeen kasvun ennustetaan hieman hidastuvan. Helsingin väestönkasvu on ollut vuodesta 2008 lähtien poikkeuksellisen suurta. Muualta Suomesta ja ulkomailta saatu muuttovoitto ovat edelleen kasvaneet. Helsingin seudun sisäisessä muuttoliikkeessä Helsingin muuttotappio on supistunut merkittävästi viime vuosina, koska tulomuutto muualta seudulta Helsinkiin on kasvanut.

Tuoreimmilla kustannustason nousun, väestönkasvun ja vuoden 2014 tilinpäätöstilanteen ennusteilla tulisi strategiaohjelman tavoitteen mukainen emokaupungin käyttömenojen (bruttobudjetoidut talousarviokohdat) kokonaistaso vuonna 2016 olla noin 2 % vuoden 2015 talousarvion vastaavia menoja suurempi.

Valtuuston strategiaohjelmassa asettaman taloustavoitteen saavuttaminen edellyttää siten tiukkaa taloudenpitoa sekä nykyisessä toiminnassa että tulevien vuosien suunnittelussa.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupunginvaltuustossa nyt käytävä lähetekeskustelu on osa valmistelua. Tämän johdosta ei

11.02.2015

päätöksentekoa – lukuun ottamatta pöydällepanoa tai palautusta – tulisi kaupunginvaltuustossa sallia.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Ari Hietämäki, johtava suunnittelija, puhelin: 310 36567
ari.hietamaki(a)hel.fi

Matti Malinen, talousarviopäällikkö, puhelin: 310 36277
matti.malinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 [VM Taloudellinen katsaus joulukuu](#)
- 2 [Talouden ja toiminnan seurantaraportti 4 2014](#)
- 3 [Kuntaliiton kuntataloustiedote 4 2014](#)
- 4 [Hallituksen päätös rakennepoliittisen ohjelman toimeenpanon vahvistamisesta](#)
- 5 [Kertaerät kaunistivat lukuja Suurten kaupunkien tilinpäätökset 2013](#)
- 6 [Kunnat suunnistavat sumussa Suurten kaupunkien talousarviot 2015](#)
- 7 [Työllisyystilastoja Helsingistä ja Helsingin seudulta](#)
- 8 [Helsingin seudun suunnat 4 2014](#)

Tiedoksi

Lauta- ja johtokunnat sekä virastot ja liikelaitokset

Päätöshistoria

[Kaupunginhallitus 26.01.2015 § 90](#)

HEL 2014-015516 T 02 02 00

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäneen

1 käydä asiasta lähetekeskustelun,

2 merkitä keskustelun tiedoksi ja

3 todeta, että asiasta laadittu keskustelupöytäkirja lähetetään lauta- ja johtokunnille sekä virastoille ja liikelaitoksille käytettäväksi talousarvion laadintatyössä.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

11.02.2015

Kj/16

Lisätiedot

Ari Hietamäki, johtava suunnittelija, puhelin: 310 36567
ari.hietamaki(a)hel.fi

Matti Malinen, talousarviopäällikkö, puhelin: 310 36277
matti.malinen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

11.2.2015

HELSINGIN KAUPUNGINVALTUUSTO

Keskustelupöytäkirja

3 – 2015

Kokousaika: 11.2.2015 klo 18.00 – 22.01

Kokouspaikka: Vanha Raatihuone, Aleksanterinkatu 20

Keskustelupöytäkirjaan on kirjattu vain ne kaupunginvaltuuston esityslistan
asiakohdat, joissa on käytetty puheenvuoro.

HELSINGFORS STADSFULLMÄKTIGE

Diskussionsprotokoll

3 – 2015

Mötestid: 11.2.2015 kl 18.00 – 22.01

Mötesplats: Gamla Rådhuset, Alexandersgatan 20

I diskussionsprotokollet har antecknats bara de ärenden på stadsfullmäktiges föredragnings-
lista i vilka någon har yttrat sig.

11.2.2015

51 §.....	4
Esityslistan asia nro 16	4
VUODEN 2016 TALOUSARVIOEHDOTUKSEN VALMISTELUA KOSKEVA LÄHETEKESKUSTELU	4
Ledamoten Wallgren.....	4
Kaupunginjohtaja Pajunen	4
Ledamoten Wallgren.....	7
Valtuutettu Hakanen	7
Valtuutettu Männistö	7
Valtuutettu Kivekäs	10
Valtuutettu Jalovaara	12
Valtuutettu Honkasalo.....	15
Valtuutettu Hyttinen	17
Ledamoten Månsson	19
Valtuutettu Kolbe	21
Valtuutettu Ebeling.....	23
Valtuutettu Hakanen	25
Valtuutettu Koivulaakso	27
Valtuutettu Anttila.....	28
Valtuutettu Karhuvaara	29
Valtuutettu Koskinen.....	31
Valtuutettu Vuorjoki.....	32
Valtuutettu Valokainen.....	33
Valtuutettu Torsti.....	34
Ledamoten Wallgren.....	36
Valtuutettu Asko-Seljavaara	37
Valtuutettu Vesikansa	38
Valtuutettu Muurinen.....	39
Valtuutettu Peltokorpi.....	40
Ledamoten Brettschneider.....	42
Ledamoten Oker-Blom.....	43
Valtuutettu Huru.....	43
Valtuutettu Ingervo.....	44
Valtuutettu Hakanen	46
Valtuutettu Lovén.....	47
Valtuutettu Arajärvi	48
Kaupunginjohtaja Pajunen	49
Ledamoten Storgård	50
Valtuutettu Abdulla.....	52

11.2.2015

Valtuutettu Kanerva	53
Valtuutettu Huru.....	53
Valtuutettu Hakanen	54
Valtuutettu Anttila.....	55

11.2.2015

---

51 §

Esityslistan asia nro 16

VUODEN 2016 TALOUSARVIOEHDOTUKSEN VALMISTELUA KOSKEVA LÄHETEKESKUSTELU

Ledamoten Wallgren

Arvoisa valtuusto. Arvoisa puheenjohtaja.

Haluan vaan todella, että tämä ilmoitus, että tässä ei sallita ehdotuksia ja niistä äänestämistä, perustuu puheenjohtajan tulkintaan eikä sillä ole oikeusnormiperustaa.

Kiitos.

Kaupunginjohtaja Pajunen

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Äskettäisessä Hyvinkään valtuuston strategiaseminaarissa kuulin rahoitusjohtaja Saxholmin laajan talouskatsauksen. Sen keskustelun yhteydessä lupasin tänne valtuuston lähetekeskusteluun tuoda viimeisen tiedon kaupungin tilinpäätöstilanteesta, ja näin tässä on tarkoitukseni esittää se tilanne. Vertailutietona on aikanaan valtuuston päättämä talousarvio, ja sitten 4/2014 ennuste, joka on siis se valtuustollekin jaettu dokumentti, joka on perustunut hallintokuntien talousilmoituksiin marraskuun lopun tilanteessa, ja nyt tämänhetkinen tilinpäätösarvio. Korostan sitä, että kyseessä on siis arvio. Varsinainen tilinpäätös tulee vahvistumaan ja tarkistumaan, mutta käsityksemme mukaan tämä on tällä hetkellä paras tieto, mitä on.

Tuossa taululle on laitettu eräitä talouslukuja näiden kolmen vertailun suhteen – siis talousarvio, nelosennuste ja tilinpäätösarvio. Tässä taululla on tiedot, jotka koskevat kaupungin virastoja ja liikelaitoksia. Näissä luvuissa on Helen, Satama ja Kaupungin Palvelu Oy, jotka on nyt vuodenvaihteessa yhtiöitetty. Tässä muodossa sitten kaupungin tilinpäätös ei tule kaupungin osalta toteutumaan, mutta toki nämä ovat sit-

11.2.2015

---

ten konsernin tilinpäätöksissä mukana, nämä kolme mainittua yhtiötä. Eli näissä luvuissa on mukana Helenin ja Sataman varsin hyvät tulokset.

Jos katsotaan sitten, miltä tilinpäätösarvio näyttää, niin jos ottaa kuntatalouden tasapainon minimimittarin, eli sen, kattaako vuosikate poistot, niin kaupunkikokonaisuuden kannalta talousarvion valmistelutilanne näytti sitä, että ei kata, nelosennuste jotakuinkin, että oltaisiin +/-0, ja nyt näyttää siltä, että jonkin verran vuosikate ylittää poistot. Mutta sitten, kun katsotaan, riittääkö vuosikate investointeihin, niin se ei riitä, vaan investoinnit myös tässä tilinpäätösarviossa jäävät kattamatta. Lopuksi siinä on sitten jako, mikä on peruskaupunki, eli siis virastot, ja sitten, mitä liikelaitokset erikseen investointien kohdalta näyttävät.

Niin kuin huomasitte, vuosikate on jonkin verran parantunut. Tässä joitakin keskeisiä syitä, minkä takia tästä nelosennusteesta tilinpäätös näyttää parempaa. Siellä on 92 miljoonaa euroa kokonaisero, joista toimintatuloissa on 10 miljoonaa euroa lisää. Tässä taululla on peruskaupungin toimintamenot merkitty +72:na. Se ei tarkoita sitä, että menot ovat ylittyneet, vaan sitä, että tulosvaikutus on +72 miljoonaa, eli menot ovat tässä tilinpäätösennusteessa nyt pienemmät kuin siinä nelosennusteessa. Verotuloja 4 miljoonaa lisää, rahoitustuloja 5 miljoonaa.

Ja sitten joitakin keskeisiä syitä, miksi toimintamenoissa on ollut laskua. Siellä on, ei varsinaiseen toimintaan liittyvinä eläkevastuuvaramuutoksen muutos ja lomapalkkavelan jaksotuksen muutos, mutta sitten myös virastoihin kohdistuvia toteumia, jotka ovat pienempiä menojen osalta kuin tässä ennusteessa oli. Sote-virasto ja opetusvirasto tuossa mainittuna, ja myös HUSista tulee niin sanotusti plusmerkkistä tulosvaikutusta.

Sitten tällä seuraavalla kalvolla on esitetty oikeastaan se asia, joka oli tämä valtuuston listalla oleva asiakohta 10, joka äsken poistettiin sieltä. Siellä tämän esityksen lopussa on tämä asia käytännössä kerrottu, samoin kuin on myös näissä meidän raporteissamme, mutta tässä vielä erikseen se, että kaupungin tuloslaskelmaan kirjaantuu noin 1,05 miljardin kirjanpidollinen myyntivoitto. Ja kuten siellä esityslistalla todetaan, niin tämä kirjanpidollinen myyntivoitto tulee konsernin tilinpäätöksessä eliminoitumaan. Ja sitten tuossa – en lähde lukemaan näitä erikseen – että miten nämä apportioloovutukset ja apportioloovutuksen ulkopuolelle jääneet omaisuuserät ovat muotoutuneet. Vielä haluan todeta sen, että kaupungin ja yhtiöiden välille ei ole näistä järjestelyistä syntynyt rahavirtaa.

11.2.2015

Sitten kysymys investointien puolelta. Strategian tavoite: rahoitetaan nykyistä merkittävästi suurempi osuus investoinneista tulo-rahoituksella ja kiinteän omaisuuden myyntituotoilla. Tässä lukemia nyt hiukan pidemmällä aikasarjalla, useamman vuoden tasolla. Nyt korostan, että näissä luvuissa on kaupungin perustoiminta eli virastot. Aikaisemmissa kalvoissa olivat liikelaitokset eli Helen ja Satama keskeisinä muutostekijöinä, niin nyt virastojen kohdalta.

2014 tilinpäätös näyttää tällä hetkellä siltä, että vuosikatetta – siis ilman liikelaitoksia – tulisi noin 212 miljoonaa euroa, maanmyyntituloja 105 miljoonaa euroa, rakennusten ja osaketilojen myyntiä 19 miljoonaa euroa, ja näin ollen kokonaisuudessaan tulisi 336 miljoonaa euroa, kun investoinnit kaupungin perustoiminnan osalta nyt siis näyttäivät toteutuvan 391 miljoonana euronä. Jos katsotte tuota alinta riviä eli erotussaraketta, niin siinä voi todellakin tehdä sen johtopäätöksen, että tavoitteiden suuntaan on edetty – toki vielä miinusmerkkisenä myös 2014 tilinpäätöksen osalta.

Arvoisat valtuutetut.

Aivan viimeisenä talouskalvona on kysymys siitä, mitä kaupungin tuottavuustavoite tarkoittaa tai miltä se näyttää, eli se tavoite, että valtuustokauden aikana jokaiselle 4 vuodelle on 1 %:n tuottavuustavoite. Siihenhän on sovittuna laskentasääntö niin, että tuottavuustavoitteessa, kun sitä lasketaan, puhutaan per capita -muutoksesta, eli siis huomioidaan väestönmuutos ja peruspalvelujen hintaindeksin muutos, ja siitä sitten tämä kyseinen 1 %:n tuottavuuden parantaminen.

Nyt siis olemme tilanteessa strategiatavoitteen osalta niin, että kun lähtötaustatietona on vuosi 2013, 2014 näyttää olevan toteutunut ja 2015 on tällä hetkellä vielä valtuuston hyväksymän talousarvion tasolla, eli se ei ole toteutunut, mutta kuitenkin päätös tästä tavoitetasosta on olemassa. Jos näin laskee vuoden 2014—2015 tilanteen yhteen, niin kaupungin tilanne on jotakuinkin sellainen 2 vuoden tasolla – siis toteuma 2014, talousarvio 2015 – niin tuottavuustavoite näyttäisi olevan saavutettu. Korostan sitä, että olemme vielä arviotasolla, mutta tältä näyttäisi.

Silloin, kun lähdetään katsomaan sitä, miltä kaupungin talousarvion lähtötilanne muodostuisi nyt käsiteltävän vuoden 2016 talousarvion laatimisen osalta, ja ottaen huomioon tuossa taululla olevat parhaat tiedot siitä, miten väestönkasvu näyttäisi ennusteen mukaan toteutuvan vuonna 2016, eli noin pikkuisen vaille 1,5 %, peruspalvelujen hintaindeksin muutokseksi arvioidaan 1,6 %, tästä vähennetään 1 %:n tuottavuustavoite, niin tällä hetkellä näyttäisi siltä, että jos lähtökohdak-

11.2.2015

---

si otetaan tämän vuoden talousarvion lukemat ja lopputulema tästä talousarvioprosessista, eli silloin, kun valtuusto aikanaan marraskuussa päättää talousarviosta, niin olisi noin 2 %:n liikkumavara ylöspäin tämän vuoden talousarviolukuihin verrattuna. Eli tältä näyttää tilanne.

Ledamoten Wallgren

(Puheenjohtajan välihuomautus.)

Arvoisa valtuusto.

Lähetekeskustelussa ei tehdä sisältöä koskevia päätöksiä, mutta lähetekeskustelussa voidaan vallan hyvin antaa valmistelua koskevia ohjeita. Eli tulkinta siitä, että sellaisia ei saa tässä antaa ja niistä ei saisi päättää, on edelleen puheenjohtajan poliittinen tulkinta eikä sille ole oikeusnormiperustaa.

Kiitos.

Valtuutettu Hakanen

Arvoisa puheenjohtaja.

Meillehän on jaettu kirjallinen päätösesitys. Se, että siinä päätöksessä todetaan ainoastaan, että tämä keskustelu saatetaan tiedoksi ja vietään lautakuntiin, ei tarkoita, että me emme päättä mitään. Se on päätösesitys, joka kirjallisesti on jaettu ja käsitellään täällä. Kyllä valtuutettu Wallgren on mielestäni asiallisesti ensinnäkin oikeassa siinä, että valmistelua pitää voida ohjata ponsilla, mutta sitten muodollisestikin hän on mielestäni oikeassa, koska tässä käsitellään päätösesitys.

Valtuutettu Männistö

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Helsingin strategiaa 2 vuotta sitten tehtäessä työllisyys parani ja moni katsoi taloudellisten haasteiden olevan lähinnä suhdanteesta johtuvia. Todellisuudessa niin Suomen kuin globaalikin talous on jäänyt kauas ennusteista. Myös monet poliittiset uudistukset ovat jääneet puolitiehen. Kuntien tehtävät ovat kasvaneet, eivät vähentyneet. Suomen ongelma on osoittautunut rakenteelliseksi, ei vain suhdannekuopaksi.

11.2.2015

Vuonna 2011 niin Suomen Pankin kuin valtiovarainministeriönkin ennusteet vuoden 2013 talouskasvuksi olivat vahvasti positiivisia. Vuonna 2011 BKT:n kasvuksi 2013 ennustettiin 2,5 %. Toteutunut talouskasvu jäi kuitenkin -1,2 %:iin. Niin ikään vuoden 2014 kasvu jäi kauas odotetusta. Samaan aikaan huoltosuhteemme on heikentynyt. Tämä aiheuttaa tulevana vuosina koko julkiselle taloudelle suuren haasteen palveluiden kysynnän kasvaessa samalla kun verotulot pikemminkin laskevat.

Helsinki on velkaantunut huimasti koko 2000-luvun. Työpaikkojen määrä on kääntynyt Helsingissä laskuun vuoden 2013 lopussa ja lasku on jatkunut vuonna 2014. Työttömien osuus kaupungissa on noussut ja työttömyysjaksot edelleen pidentyneet. Helsingissä palvelujen tuottamiskustannukset ovat verrokkikaupunkeja korkeammat. Vuonna 2014 valtio leikkasi päätöksillään kuntien tulopohjaa, mikä vaikuttaa Helsingin peruspalveluiden rahoitukseen tänä vuonna. Lisäksi Helsingin saamat valtionosuudet laskevat kulvana vuonna ja asukasta kohden laskettu verotulojen kasvu pysähtyy.

Juuri tänään meillä on edessämme yksi olennainen kysymys: Olemmeko tilanteessa, jossa valtuustostrategian vaatimasta tuottavuuden parantamisesta ja vastuullisesta taloudenpidosta on varaa lipsua? Onko toteutunut julkisen talouden kehitys ollut niin vahvaa, että meillä on varaa jättää tuottavuusparannukset tekemättä tai lisätä velkaantumistahia? Kokoomus vastaa yksiselitteisesti ja sitovasti: ei. Kokoomus ei ole valmis luopumaan tuottavuuden parantamisesta ja kaupungin toimintamenojen kasvun hillitsemisestä. Kokoomus ei hyväksy velkaantumisen kiihtymistä.

Nyt, jos koskaan, nämä strategian edellyttämät toimet ovat entistäkin tärkeämpiä. Julkisen talouden kehitys ei ole ollut parempaa, se on ollut pahempaa kuin ennakoitiin. Vain vahvan talouden kautta Helsinki voi turvata palveluiden laadun ja asukkaiden hyvinvoinnin myös tulevaisuudessa. Mikä parasta, tuottavuuden parantamisen ei tarvitse tarkoittaa palvelutasosta tai palveluiden laadusta tinkimistä, kuten esimerkiksi sosiaali- ja terveystoimen uusi palvelumalli ja -verkko osoittavat. Sen enempiä tuottavuuden parantaminen ei ole vastakkainen tavoite terveys- ja hyvinvointierojen kaventamiselle.

Arvoisa puheenjohtaja.

Hyvinvointi syntyy työstä. Helsingin tulee olla maan elinvoimaisin ja yritysmuotoisin kaupunki. Meidän tulee panostaa yritysten toimintaedellytyksiin ja mahdollistaa uusien työpaikkojen syntyminen Helsinkiin. Luomalla edellytyksiä työllistää ja työllistyä Helsingissä autamme par-

11.2.2015

---

haalla mahdollisella tavalla helsinkiläisiä voimaan hyvin. Vastinajan yritysten tarpeisiin reagoimiselle tulisi olla tunteja tai päiviä, ei viikkoja tai kuukausia.

Kokoomus pitää pelkkien terveys- ja hyvinvointierojen rinnalla tärkeänä kaikkien kaupunkilaisten terveyden ja hyvinvoinnin tason parantamista. Olennaisin keino vaikuttaa terveys- ja hyvinvointieroihin ja alueiden eriarvoistumiseen työn ja koulutuksen lisäksi on kaupunkisuunnittelu. Monipuoliset ja elävät asuinalueet luovat hyvinvointia kaikille kaupunkilaisille. Myös täsmätoimia ja resursseja erityishaasteista kärsiville alueille, eli positiivista diskriminaatiota, tarvitaan.

Meidän tulee seuraavien 2 vuoden aikana panostaa erityisesti palveluverkon kehittämiseen. Palveluverkkomme on elettävä palveluiden uusien tuotantomallien, kaupungin kehityksen ja teknologian muutosten mukana. Yksilön valinnanvapauksien lisääminen ja palveluseleiden käyttöönotto on sekä taloudellisesti että yksilön hyvinvoinnin kannalta välttämätöntä. Helsingin ei tarvitse tehdä kaikkea itse, mutta se, minkä päätämme tehdä, täytyy tehdä hyvin ja kustannustehokkaasti.

Arvoisa puheenjohtaja.

Asuminen on tällä hetkellä Helsingissä liian kallista ja sillä on kaupunkilaisten ostovoimaa ja yritysten kasvua heikentävä vaikutus. Kokoomus pitää erityisen tärkeänä, että asuntotonttien kerrosmäärät ja aloitettujen asuntojen rakentaminen saatetaan seuraavien 2 vuoden aikana strategiassa sovitulle tasolle. Tarvitsemme enemmän, korkeampaa ja tiiviimpää rakentamista Helsinkiin.

Kokoomus kiinnittää erityistä huomiota helsinkiläisten turvallisuuden kokemiseen ja kaupunkimme turvallisuuteen. Asuinalueiden väliset erot turvallisuudessa ovat suuria. Hämmäntävää on myös ero kaupunkilaisten turvattomuuden tunteessa ja todellisessa turvattomuudessa. Kokoomus esittääkin toimenpideohjelman helsinkiläisten turvattomuuden kokemusten ja syiden selvittämiseksi sekä kaupunkilaisten koetun ja toteutuneen turvallisuuden lisäämiseksi. Tarvittavat keinot ja toimenpiteet eivät yleensä edes maksa paljon.

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Kokoomus ei ole valmis luopumaan valtuustostrategian tuottavuustavoitteesta ja investointiraamista. Me haluamme panostaa helsinkiläisten hyvinvointiin, kaupungin palveluihin ja kehittää asumista. Me olemme valmiita priorisoimaan. Tässä ajassa meiltä päättäjiltä vaaditaan rohkeutta ja kykyä tehdä vaikeitakin päätöksiä. Tämä taas vaatii val-

11.2.2015

---

tuustolta ja poliittisilta ryhmiltä yhteen hiileen puhaltamista ja yhteistyötahtoa. Tämä on Helsingin ja helsinkiläisten etu.

Valtuutettu Kivekäs

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut ynnä katsojat Helsinkikanavalla.

Välihuuto!

Niitä on ainakin kolme, niitä katsojia.

Valtuutettu Männistö aloitti siitä, mikä kaikki on huonosti. Minä ajattelin aloittaa siitä, mitä kuitenkin on hyvin.

Helsinki kasvaa. Tämän vuoden alussa meillä on lähes 10 000 asukasta enemmän kuin vuotta aiemmin, jolloin meillä oli lähes 10 000 asukasta enemmän kuin edellisen vuoden alussa. Tämä toistuu joka vuosi, ja tämän valtuustokauden aikana Helsinkiin muuttaa Järvenpään veran uusia asukkaita. Erityisesti kasvaa lasten määrä. 10 vuotta sitten tapahtui tässä käänne. Sitä ennen ajateltiin, että kun ihmiset saavat lapsia, he muuttavat varmaan kohta Espooseen tai ehkä Nurmijärvelle. Mutta nyt he jäävätkin Helsinkiin. Alle kouluikäisten lasten määrä on kasvanut yli 1 000:lla joka vuosi jo pitkään. Kohta nämä samat lapset alkavat olla kouluiässä, ja sen lisäksi, että meillä on päiväkodit täynnä, meillä alkavat koulutkin olla kohta täynnä.

Hyvät valtuutetut.

Helsinki tarvitsee nyt rohkeutta kasvaa. Uusille asukkaille pitää rakentaa koteja, ja taloja varten tarvitaan tietysti tiet, viemärit, joukkoliikenne ja niin edelleen, ja uudet asukkaat tarvitsevat myös palveluita. Kun meillä syntyy uusia lapsia, tarvitaan lisää päiväkoteja, kouluja, leikkipuistoja ja liikuntapaikkoja. Ja tarvitsemme myös tilaa terveyskeskuksessa, koska eivät kaikki uudet asukkaat ole lapsia. Myös vanhusten määrä kasvaa tuhansilla joka vuosi.

Kaikki tämä maksaa rahaa. Jokainen uusi asukas tarkoittaa tuhansien eurojen investointitarpeita keskimäärin, ja jokainen uusi kaupunkilainen tarkoittaa tuhansien eurojen tarvetta palveluissa. Meillä on tähän kuitenkin varaa. Helsingin veroprosentti on Manner-Suomen 3. alhaisin, ja meillä on runsaasti omaisuutta, jota on onnistuttu nyt myymään, kuten Pajusen kalvoistakin nähtiin. Ja kun me saamme uusia asukkaita kaupunkiin, he ovat uusia veronmaksajia, työntekijöitä, yrittäjiä ja kuluttajia.

11.2.2015

Ja tosiaan, kuten kaupunginjohtajakin jo totesi, niin itse asiassa meillähän on ollut tässä varaa. Nyt näyttääkin hieman positiivisemmalta. Helsingin menot ovat olleet pienemmät kuin odotettiin ja tulot suuremmat. Toisaalta laajemmin katsoen eivät talouden luvut kyllä anna aihetta mihinkään juhlaan. Vaikka Helsingin talous voikin nyt kohtuullisen hyvin, ainakin Suomen kuntien mittapuulla, niin Suomen talous ei ole kauhean vahvassa huudossa. Tässä menee heikosti jo 7:ttä vuotta, ja vaikka ennusteet ehkä lupaavat nyt taas hienoista kasvua, niin se on kyllä aika kalpea aavistus siitä, mitä vielä viime vuosikymmenellä pidettiin kasvuna – menemättä nyt ollenkaan vanhemman ikäpolven kultaisiin muistoihin 70- tai 80-luvuilta.

Tässä meillä on merkittävä rooli tämän korjaamisessa, koska kaupungistumien, suurten kaupunkien kasvu, on Suomen talouden ehkä lupaavimpia parannuskeinoja. Tiiviimmät ja suuremmat kaupungit ovat tutkitusti tehokkaampia, synnyttävät uutta taloudellista toimeliaisuutta. Se ei ole vain meidän etumme, että Helsinki kasvaa. Se on itse asiassa koko maan talouden kannalta merkittävää, että Helsinki kykenee kasvamaan. Tietenkin säilyttäen oman luonteensa, meren läheisyyden, kaupunkimetsät ja sen sellaisen, mutta yhtä kaikki kasvaen. Siksi me tarvitsemme sitä tänäänkin jo kuulutettua parempaa tuottavuutta, koska meidän pitää pystyä palvelemaan tätä kasvavaa väestöä. Meidän pitää pystyä tarjoamaan heille riittävät palvelut, toivottamaan uudet asukkaat tervetulleiksi, tulivat he sitten Kätilöopistolta tai rajan yli muuttaen. Mutta rahakirstumme ei silti ole rajaton. Meidän pitää pystyä tehostamana toimintaa.

Mutta tuottavuus tarkoittaa sitä, että saadaan samat tai paremmat palvelut, mutta niihin käytettävä työn määrä tai raha ei kasva. Se ei tarkoita karsimista, kiirehtimistä, selkänahasta leikkaamista. Itse asiassa työntekijöiden hyvinvointi on tärkeä tuottavuustekijä. Tästä on suhteellisen laajasti tutkimustakin. Paremmiin voivat työntekijät ovat tärkeä edellytys tuottavuuden kasvattamiselle. Sen heikkeneminen heikentää yleensä myös tuottavuutta. Tuottavuus tarkoittaa ennen kaikkea turhan työn välttämistä, ja että ostetuista palveluista ei makseta liikaa. Vähennetään sitä, että kuskataan soraa paikasta toiseen. Vähennetään sitä, että maksetaan ylihintaa tukipalveluista, joita ei ehkä itse asiassa käytetäkään, maksetaan yrityksille ylihintaa. Ja nämä ovat konkreettisia esimerkkejä molemmat. Tämä on se, mitä meillä on ? kehitettävää.

Kaupungin strategiaanhan on kirjattu tuottavuustavoite, jonka mukaan reaali-menot eivät saa kasvaa enempää kuin väestönkasvulla -1 prosenttiyksikkö. Mutta sehän ei oikeastaan puhu tuottavuudesta. Se puhuu menojen kasvusta, mikä on eri asia. Ja se ei riitä. On hyvä tavoite,

11.2.2015

---

että kaupungin menojen kasvu on hallittua eikä kasva holtittomasti. Me olemme vihreissä aidosti tätä mieltä, että on hyvä seurata, miten kaupungin menot kasvavat. Mutta rahan leikkaaminen mekaanisesti ei ole sama asia kuin tuottavuuden parantaminen. Jos me vain leikkaamme kuluja heikentämällä palveluita, tuhoamme niitä eväitä, joita Helsinki tarvitsee kasvuun.

Siksi katseet pitää kohdistaa todelliseen tuottavuuden parantamiseen – siis siihen, että voimme saada samat tai paremmat palvelut vähemmällä työllä. Siihen on olemassa kyllä keinoja. Määritellään ne palvelut, lasketaan hinnat, etsitään ne tehostamismahdollisuudet. Sitä ei voi tehdä yhden vuoden budjettia katsomalla. Se vaatii aika paljon pidempää vaikuttavuuden seurantaa, mutta se on kuitenkin tehtävissä. Koska todellinen tuottavuuskehitys ei ole leikkaamista eikä se käynnisty leikkaamisesta.

Ohitan kommentit investointikatosta – olette kuulleet ne kaikki – siirryn loppuun.

Hyvät valtuutetut.

Ihmiset muuttavat Helsinkiin, koska tämä on hyvä kaupunki. Ihmiset pysyvät Helsingissä, koska tämä on hyvä kaupunki. Meidän vastuumme on myös pitää Helsinki hyvänä tuleville polville. Tämän toivomme kaikkien pitävän mielissä tulevaa budjettia valmisteltaessa.

Politiikka on ehkä rikki, mutta meidän pitää se korjata.

Kiitos.

Valtuutettu Jalovaara

Kiitoksia. Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Näytetään vähän kuvia teille, niin pysytte paremmin hereilläkin, että nämä eivät ole ihan niin monotonisia juttuja. Kaupungistuminen on tietosanakirjan mukaan yhteiskunnallinen ilmiö, jonka myötä kaupungissa asuvan väestön osuus kokonaisväestössä kasvaa. Suomen kaupungistuminen alkoi jo keskiajalla. Tämän illan teemana on se, miten Suomen pääkaupunki suhtautuu tähän yhä jatkuvaan ilmiöön vuonna 2016.

Helsingin väkiluku on vuodesta 1875 – nämä taustakuvani ovat lähellä sitä aikaa – lisääntynyt 600 000:lla. Arvioiden mukaan meitä on seuraavassa etapissa, vuonna 2050, jo 86 000 täällä. Helsingin kasvu on

11.2.2015

---

ollut aikaisemmin, ja on näköjään yhä edelleen, jatkuvaa kilpajuoksua sen kanssa, saadaanko tänne työn perässä muuttaville uusille asukkaille riittävästi kohtuuhintaisia asuntoja, työpaikkoja ja terveydenhuoltoa. Aina ei ole saatu.

Tuossa takanani on kuva maisemasta 1800-luvun lopun Helsingistä. Samaan aikaan kun tässä ydinkeskustassa kaupungintalon edellä herasväki käyskenteli tyytyväisenä, Punavuoressa elettiin äärimmäisessä niukuudessa ja köyhyydessä ja nähtiin jopa nälkää. Sosiaalinen segregatio oli voimakasta ja kuolleisuudessa oli merkittäviä kaupunginosakohtaisia eroja. Punavuori oli tuohon aikaan Helsingin köyhintä aluetta – ei uskoisi tänä päivänä. Näistä ongelmista me emme ole ihan kokonaan päässeet tänä päivänäkään yli, että on näitä eroja siinä, riipuen missä päin kaupunkia asuu. Voisi näyttää hauskoja tai vähemmän hauskoja kuvia muualtakin, mutta jääköön nyt näyttämättä tällä kertaa.

Jottei SDP:tä arvosteltaisi vain siitä, että me puhumme aina menneestä, niin jätetään nyt 1800-luku taakse ja siirrytään tähän nykyaikaan. Näyttää, että me täällä edelleen kamppailemme näiden samojen asioiden kanssa Helsingissä: onko tarpeeksi työpaikkoja, asuntoja ja terveydenhuoltoa. Siinä mielessä kaupungin haasteet ovat aika lailla samanlaisia.

Näissä aineistoissa, mitä meillä on täällä liitteenä, ja vähän tässä esitelyssä ja hieman kokoomuksen ryhmäpuheenvuorossakin oli kuva Helsingistä sellaisena Titanicina, joka on niin huonossa jamassa taloudellisesti, että se on uppoamassa. Kuten me olemme aiemmin SDP:n puheissa todenneet, tämä Helsingin talouden kuva ei ole ihan kaikilta osin samanlainen kuin Suomen talouden synkkä kuva. Täällä on monella tavalla selvitty tästä taantumasta paremmin kuin maamme joissakin muissa osissa. Ajattelemmekin myös niin, että kaupunkia ei nosteta näistä vaikeuksista ylös, vaan vajotaan toivottomuuteen ja sellaiseen kovien leikkausten aikaan.

Uskotaan, että tarvitaan luottamusta ja uusia työpaikkoja. Tätä varten SDP:n ryhmä tulee nyt jättämään tänään ryhmäaloitteen kaupungin työllisyyspolitiikan kehittämiseksi. Valtuutettu Pilvi Torsti tulee tässä myöhemmin illan kuluessa kertomaan vähän enemmän tästä meidän ryhmäaloitteestamme, joka on ensimmäinen laatuaan.

Hyvinvointivaltio natisee Helsingissä liitoksistaan. Jonot kiireettömään lääkärihoitoon ovat paikoittain lähes 2 kuukautta – tiedän, koska varsin juuri itse ajan Vuosaareen. Minun työterveyshuoltoni on järjestetty siellä kaupungin paikassa. Vapaaehtoistyötä tekevät järjestöt joutuvat

11.2.2015

---

paikkaamaan kaupungin palveluverkon aukkoja. Ne tekevät hienoa työtä, mutta julkisen vallan vastuuta peruspalveluista niille ei voida siirtää. Yksinäisyyden hoitamisessa on ihan tarpeeksi.

Hyvät kuulijat.

Nyt vaalikeväänä kaikki puolueet puhuvat yhteen ääneen koulujen puolesta. Helsingissä on nyt aika siirtyä tässä sanoista tekoihin. 1 %:n tuottavuustavoite saa aikaan ikävää jälkeä kaupungin kouluissa, muun muassa suurentamalla ryhmäkokoja. Eriarvoistuminen kaupungin ja yksityisten koulujen välillä myös jatkuu. Väestömäärän kasvaessa koulujen lakkauttamisilla tai rehtorien työtaakkaa lisäävillä hallinnollisilla yhdistämisillä ei voi tukkia näitä opetusbudjetin kaikkia mahdollisia aukkoja.

SDP näkee, että kouluverkon kehittämisessä on huomioitava kaupungin kokonaisuus. On pohdittava, syntyykö oikeasti säästöä, jos jokin tila jää opetusvirastolla tyhjäksi, mutta sitten se siirtyy tilakeskuksen vastuulle ja maksettavaksi. Oikeudenmukaisuus, perheiden arjen sujuvuus ja pedagogiikka on meidän mielestämme otettava huomioon kouluverkon kehittämisessä.

Hyvinkäällä meille kerrottiin, että tulee piakkoin lisätietoa näistä terveys- ja hyvinvointierojen muutoksista. Jo nyt kuitenkin tiedämme katsoamalla Sairastavuusindeksi Helsingissä -nimistä julkaisua, että on aika suuria alueellisia eroja. ? myös työttömyysaste on korkea, ja siellä on myös enemmän sairastavuutta. SDP näkee, että nyt on toiminnan aika alkaa pysäyttämään tätä eriarvoisuuskehitystä Helsingissä. Me tarvitsemme lisää kohtuuhintaista asumista, työpaikkoja ja myös mahdollisuuksia panostaa sotessa enemmän ennaltaehkäiseviin palveluihin sen sijaan, että joudutaan koko ajan vain korjaamaan vaurioita.

SDP näkee, että valtuustokauden puolivälitarkastelu on aito mahdollisuus tehdä korjaava liike terveys- ja hyvinvointierojen kasvuun. Talouskurissa me olemme onnistuneet ilmeisen hyvin, kuten Hyvinkäällä kuulumme, mutta tässä terveys- ja hyvinvointierojen vähentämisessä huonommin. Tuottavuustavoitetta sekä kaupungin investointikattoa on kriittisesti tarkasteltava ja huomioitava Helsingin todellinen väestönkasvu. Kasvava kaupunki tarvitsee kouluja ja terveystalouksia. Jos korjaavia liikkeitä ei tehdä, me palaamme takaisin näihin pimeisiin aikoihin.

Kiitos.

11.2.2015

Valtuutettu Honkasalo

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Aion nyt noudattaa tuottavuustavoitetta tämän puheenvuoron kohdalla, eli esimerkki siitä, miten tuottavuustavoitteen oikeasti pitäisi toimia. Pidän tehokkaan ja lyhyen puheenvuoron, tavoitteena pysyä alle tämän 6 minuutin.

"Julkinen sektori ajetaan niin alas, ettei kukaan halua enää puolustaa sitä." Näin totesi toimittaja-kansalaisaktivisti Naomi Klein Kreikan ahdingon taustoja käsittelevässä hienossa dokumenttielokuvassa Kreikan synkkä arki, joka näytettiin maanantaina. Toivon, että jokainen valtuusto katsoo sen Yle Areenasta, se on siellä vielä nähtävissä. Erittäin hieno dokumentti. Lause muistutti vahvasti Helsingin kuntapoliittisesta arjesta. Helsingissä on voimistunut se trendi, että päättäjät tuntuvat etäännyneen asukkaiden arjesta niin kauaksi, ettei heikommassa asemassa olevien ihmisten hätää osata nähdä. Kleinin kuvailemaan politiikkaan kuuluu myös se, että kun säästetään ja leikataan ja valitetaan sen jälkeen julkisten palveluiden toimivuutta, on helpompaa puhua sen puolesta, miksi yksityinen sektori tekisi sen kaiken niin paljon paremmin.

Viime syksyn vasemmistoliiton budjettipuheenvuoron kärki oli, että Helsingin talouspoliittista suuntaa pitää muuttaa. Tuolloin jotkut salissa pudistelivat päätään, mikä on sikäli ihmeellistä, että nyt ympäri Eurooppaa yhä useammat taloustieteen asiantuntijat puhuvat nimenomaan elvyttämisen puolesta ja siitä, kuinka haitallista on leikata julkista sektoria matalasuhdanteen aikana. Eikä kyse ole harvalukuisesta taloustieteilijöiden joukosta, kun myös OECD ja IMF kehottavat elvyttämään vaikka lainarahalla.

Mutta ei. Ei ole väliä, vaikka vaihtoehtoisia talouspoliittisia näkemyksiä tulisi vaikka miltä suunnalta. Helsinki ei oppiaan muuta. Sen sijaan kiinnitytään siihen ohjenuoraan, että investointeja pyritään tekemään enenevässä määrin tulorahoituksella ja kiinteän omaisuuden myynnillä. Kysyä voi, onko tämä järkevää talouspolitiikkaa. Eikö investointeja kannattaisi juuri nyt tehdä lainarahalla, kun korot ovat ennätysalhaalla? Eikö kannattaisi huolehtia ihmisten hyvinvoinnista ja julkisten palveluiden toimivuudesta silloin, kun eriarvoisuus ja alueelliset erot kaupungissa kasvavat, vaikka tämä kaikki vaatisi suurempia investointeja? Sil-lä nimenomaan tämä on – hyvä Lasse Männistö – vastuullista politiikkaa. Pahin konsepti on nimittäin se, että kaupungin palvelut pistetään tiukalle talouskuurille myös silloin, kun työttömyys kasvaa.

11.2.2015

Me olemme puhuneet tuottavuustavoitteen ongelmallisuudesta jo pitkään. Viimeksi strategiaseminaarissa pari viikkoa sitten nostimme esille, kuinka käytännössä tuottavuustavoitteessa ei ole kyse tuottavuuden parantamisesta vaan 1 %:n menoleikkurista. Strategiaseminaarissa keskustelimme myös paljon siitä, onko kaupungilla tutkimuspohjaista näyttöä siitä, että tuottavuus todella olisi parantunut. Entä onko tutkimusnäyttöä siitä, millä tavalla tuottavuustavoite on vaikuttanut kaupungin strategian toiseen keskeiseen tavoitteeseen, terveys- ja hyvinvointierojen kaventamiseen? Meidän näkemyksemme vasemmistoliiton valtuustoryhmässä on edelleen se, että tuottavuustavoite on tarkoittanut yksinkertaisesti sitä, että menoleikkauksia on yhdistetty toiminnan supistamiseen. Meillä on tästä konkreettisia esimerkkejäkin.

Tämän viikon maanantaina vastasimme Anna Vuorjoen kanssa Helsingin Sanomien mielipidepalstalla apulaiskaupunginjohtaja Pia Sutiselle, joka oli aiemmin kirjoittanut, ettei tuottavuustavoite lisää terveyseroja eikä parempaan tuottavuuteen pyritä yksinkertaisilla leikkauksilla. Mainitsimme kaksi esimerkkiä: 1 %:n leikkaustavoitteen vuoksi esimerkiksi vammaisten ilmaisista matkakorteista on luovuttu ja kuljetuspalveluna myönnettävien matkojen määrää vähennetty. Nämä toimenpiteet ovat suoria leikkauksia eivätkä kasvata tuottavuutta. Vammaisten liikkumismahdollisuuksien heikentäminen vähentää heidän hyvinvointiaan ja lisää eriarvoisuutta suhteessa muihin ihmisiin. Myös rajut laitospaikkojen vähennykset säästötavoitteesta johtuen ovat lisänneet potentiaalisesti terveyseroja, kun samaan aikaan avohoidon resursseja on lisätty vain hyvin maltillisesti.

Ei siis tule yllätyksenä, että ryhmämme suhtautuu erittäin kriittisesti tuottavuustavoitteeseen mutta myös kaupungin investointikattoon ja myyntitavoitteeseen. Strategiaseminaarissa esitimme, että tuottavuustavoitteesta luovutaan ja investointikattoa ei sovelleta asunto- ja korjausrakentamisen osalta. Me lähdimme myös siitä, että strategian puolivälitarkastelu todella tarkoittaa sitä, että strategian kriittisiä kohtia on mahdollista parantaa. Kukaan meistä tuskin ajatteli strategiaseminaariin valmistautuessaan, että kyseessä olisi ollut vain strategian kevyt arviointi.

Mutta olemme myös sitä mieltä, että jatkossa kaupungin on parannettava tutkimuspohjaisen päätöksenteon laatua. Päätöksentekijöille on tuotava nähtäväksi se, miten erityisesti mahdollisten säästöesitysten kielteiset vaikutukset mitataan ja tilastoidaan. Periaatteena tulee olla, että jos säästöjä ehdotetaan, on ehdotettava myös, miten vaikutuksia arvioidaan.

Kiitos.

11.2.2015

Valtuutettu Hyttinen

Kiitoksia. Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Samaan aikaan, kun euroalueen ulkopuolisissa maissa talousnäkymät ovat selvästi paremmat, taloustilanne euroalueella on edelleen heikko eikä merkittävää kasvua ole näkyvissä. Liian vahva valuutta heikentää koko euroalueen, myös Suomen, kilpailukykyä ja näkyy käytännössä vaihtotaseen alijäämänä sekä yhä kasvavana työttömyytenä. Erityisen huolestuttava piirre on koko euroaluetta vaivaava nuorisotyöttömyys ja siitä aiheutuva nuorison syrjäytymisen riski.

Kun budjettia ei ole sopeutettu riittävästi talouden realiteetteihin, sekä valtio että kunnat jatkavat velkaantumistaan. Matalan korkotason aikana on ollut helppoa ottaa lisävelkaa korkomenojen säilyessä pieninä, mutta elämällä velaksi ja siirtämällä sopeutumistoimia tulevaisuuteen on kasvatettu tulevien sukupolvien taakkaa. "Me tuhlaamme ja seuraavat maksavat" on huono periaate taloudenpitoon. Alibudjetointi lakisääteisten palveluiden kohdalla on huono vaihtoehto, koska palvelut joudutaan järjestämään joka tapauksessa. Tilanteessa, jossa tulopuolella ennusteet ovat ylioptimistisia, realismin ja varovaisuuden puute lisää velkaantumista. Helsingin Energian ja Sataman yhtiöittämisillä menetetään vuodessa noin 200 miljoonan euron tulot, mikä luo paineita veronkorotuksiin.

Strategiaohjelmassa velkaantumista pyritään hidastamaan vuotuisella 1 %:n tuottavuuden tehostamisella, rahoittamalla investointeja tulorahoituksella ja myymällä kiinteää omaisuutta. Näistä kaksi ensimmäistä ovat onnistuessaan hyviä tavoitteita. Sen sijaan kiinteä omaisuus voidaan myydä vain kerran, eikä maaomaisuutta kannata myydä hinnalla millä hyvänsä. Ei etenkään tilanteessa, jossa maa voitaisiin kaavoittaa tulevaisuudessa tehokkaammin ja sen arvo siten nousisi.

Yksi valtuustokauden jälkipuoliskon suurista haasteista on uuden yleiskaavan laatiminen. Yleiskaavassa valitsemamme linjaukset vaikuttavat Helsingin tulevaisuuteen vuosikymmeniksi eteenpäin. Voimme rakentaa tiiviin ja tehokkaan kaupungin, jossa on tiheät, toimivat raideliikenteeseen pohjautuvat joukkoliikenneyhteydet, palvelut ovat lähellä ja pienyrittäjillä on hyvät toimintaedellytykset kivijalkaliikkeissä. Vaihtoehto on jatkaa nykymallia, jossa maapohja käytetään tehotomasti rakentamalla harvaa ja matalaa, tärkeät virkistys- ja viheralueet tuhotaan, palvelut jatkavat keskittymistään, asiointimatkat ovat pitkiä ja edellyttävät oman auton käyttöä. Kannatan itse oikean kaupungin rakentamista

11.2.2015

Helsinkiin, sillä se lisää yhteisöllisyyttä, vähentää pendelöintiin kuluva aikaa ja alentaa elinkustannuksia.

Merkittävä Helsingin kilpailukykyä asuin- ja työskentelykenttänä muihin pääkaupunkiseudun kuntiin nähden heikentävä tekijä on asumisen korkea hinta. Helsinkiin on vaikea muuttaa muualta töihin, jos kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja ei ole tarjolla työtä tekeville. Kunnallisten vuokra-asuntojen tarjonnassa, kaavoituksessa ja rakennusmääräyksissä otetaan kaikki erityisryhmät huomioon, mutta tavallinen duunari, joka tekee työnsä, maksaa veronsa ja pitää yhteiskunnan pystyssä, jää usein täysin huomiotta. Myös pitkäaikaisasunnottomien tilanne on häpeällinen. Suomalaiset vähäosaiset on jätetty pysyvästi heitteille.

Uusien asuinalueiden rakentaminen on kallista verrattuna täydennysrakentamiseen. Asunto-osakeyhtiöissä ongelmana on päätöksenteossa yksimielisyyttä edellyttävä lainsäädäntö, joka ei kuitenkaan ole ongelma vuokratilojen kohdalla. Peruskorjatuissa vuokra-asuntokohteissa lähiöissä kaupungin tulisi selvittää nykyistä aktiivisemmin mahdollisuudet täydennysrakentamiseen korjausrakentamisen yhteydessä ja näyttää siten esimerkkiä yksityisille vuokranantajille ja asunto-osakeyhtiöille. Tämä helpottaisi osaltaan asunto- ja tonttipulaa sekä mahdollistaisi suuremman asuntotuotannon investointikaton rajoissa. Rakentamisen laatuun tulee kiinnittää erityistä huomiota, jotta homeongelmilta tulevaisuudessa vältytään, ja nykyisten homeongelmien tilojen korjaukset tulee tehdä viipymättä.

Kaupungin tulisi pystyä ensisijaisesti varmistamaan perustason palvelut sekä terveellinen työ-, koulu- ja asuinympäristö kaupunkilaisille. Kun talouden näkymät ovat heikot, tämä tarkoittaa sitä, että rajalliset resurssit pitää pystyä suuntaamaan niihin toimintoihin ja hankkeisiin, joista on kaupunkilaisille suurin hyöty. Pesararadan tarve ja rahoitus vaatii vielä oman harkintansa. Rahoja ei tulisi heittää kankkulan kaivoon MTV Pushin ja Guggenheim-museon kaltaisiin megahankkeisiin, joissa rahaa kuluu varmasti, mutta tulot ja hyödyt ovat epävarmoja. Riskisijoitukset tuleekin tehdä yksityisillä, ei julkisilla varoilla.

Myös kaupungin omien yrittäjille vuokrattavien tilojen hallinnoinnissa tulee ottaa järki käteen ja pyrkiä tarjoamaan kohtuuhintaisia tiloja kalliiden, hyödyttään kyseenalaisten remonttien sijaan. Markkinointi tulee myös jättää yrittäjien omalle vastuulle sen sijaan, että heidät pakotetaan maksamaan markkinointimaksuja kaupungin ideoimista markkinointikonsepteista.

Viimeisenä, mutta ei vähäisimpänä, haluaisin nostaa esiin perussuomalaisien huolen vanhusten ja omaishoitajien tilanteesta. Vanhuksille

11.2.2015

---

tulee turvata ihmisarvoinen elinympäristö, johon he pystyvät itse vaikuttamaan. Omaishoitajien asema yhteiskunnassa ei ole kehuttava, vaikka he tekevät tärkeää ja usein raskasta työtä. Lähipalveluiden säilyttäminen on tärkeää erityisesti vanhuksille, joiden on usein hankala matkustaa toiselle puolelle kaupunkia päästäkseen esimerkiksi terveyskeskukseen tai kirjastoon. Perussuomalainen valtuustoryhmä toivookin, että 2 viikkoa sitten tässä salissa kuullut lupaukset lähikirjastoverkon säilyttämisestä pitävät, eikä niitä pyörretä heti, kun keskustakirjasto on valmistunut.

Kiitos.

Ledamoten Månsson

Ärade herr ordförande. Fullmäktigekolleger.

Vår grupp väljer att fortsätta på den diskussion vi förde på stadsfullmäktiges strategiseminarium för snart två veckor sen. Budgeteringen styrs som känt framför allt av de två centrala kriterier som vi har uppsatt för den pågående mandatperioden, investeringstaket och produktivitetsmålet.

Ryhmämme pitää sellaisenaan kiinni näistä tavoitteista, joista olemme sopineet. Sopimuksia tehdään pidettäväksi, ei rikottaviksi. Samalla tiedostamme kuitenkin, että sekä investointikatosta että etenkin tuottavuustavoitteesta tiukasti ja kohtuuttomalla tavalla tulkittuina saattaa tulla pakkopaitoja kaupunkiamme kehitettäessä ja asukkaiden palvelutason turvaamisessa.

Det finns motstridiga uppgifter om huruvida investeringstaket redan har hindrat nödvändiga investeringar eller inte. En möjlighet att lindra effekten är att vi skulle börja nettobudgetera vissa investeringar, åtminstone planeringen av nya bostadsområden. Kalkylerna är förstås utmanande att göra, men grova uppskattningar borde inte vara omöjliga. Vår grupp är alltså redo att inleda diskussioner om en sådan tillämpning av taket utan att i och för sig rubba det.

Tuottavuustavoitehan on määritelty niin, että käyttöbudjetti saa kasvaa enintään väestön määrän kasvun verran + inflaatiotahti -1 prosenttiyksikkö, jonka oletetaan vastaavan tuottavuuden kasvua. Tätä tavoitetta on nyt sovellettu 2 vuoden ajan, mutta se on pidemmällä tähtäimellä aika haasteellinen. Sehän tarkoittaa sitä, että reaalinmenot laskevat asukasta kohti mitattuna. Ellei tätä 1 prosenttiyksikön säästöä voida saavuttaa reaalisesti tuottavuutta nostamalla, se tarkoittaa väistämättä pal-

11.2.2015

---

velujen leikkaamista. Erityisesti koulutus- ja sosiaali- ja terveyssektori ovat joutuneet kokemaan tällaista.

Låt mig ta ett exempel från utbildningens område. Produktivitetmålet har tolkats så att vi hellre ska spara på det som kallas väggar än på innehållet och resurserna för själva undervisningen. Om vi kallar våra skolhus väggar är det ju förstås lätt att hålla med om den prioriteringen, men skolhusen är inte bara väggar. Det är den miljö i vilken undervisningen sker, och skolmiljön saknar inte betydelse för undervisningens innehåll och resultat. Vi måste kunna erbjuda våra elever en miljö där de trivs, där de känner sig hemma. Både stora och mindre skolor kan erbjuda en sån miljö, men trivseln och resultatet står inte i direkt proportion till skolornas storlek.

Ratkaisuksi on tarjottu hallinnollisia yhdistymisiä. Ruotsinkielisellä puolella olemme jo sellaisia soveltaneet. Mutta yhteinen hallinto ei saa olla ensiaskel, joka sitten automaattisesti johtaa fyysisiin yhdistymisiin liian suuriksi kouluyksiköiksi liian kauas kodeista. Pikemmin on annettava takuut siitä, että se on terve vaihtoehto sellaisille yhdistymisille.

Vi har redan exempel på att elever med inlärningssvårigheter på grund av bristen på assistenter tvingats söka sig till specialskolor, trots att de skulle klara sig väl i de vanliga skolorna. Förutom att det leder till onödigt segregering istället för integrering blir det ju faktiskt bara dyrare för staden. Nedskärningarna drabbar de värst utsatta. Nedskärningarna i skolornas resurser innebär nedskärningar i vår allra värdefullaste investering i framtiden, och därmed i Finlands konkurrenskraft. Sparande biter sig självt i svansen och står sig i längden dyrt.

Arvoisa puheenjohtaja.

Sosiaali- ja terveyshoidon osalta pätee sama väistämätön logiikka: ne säästötoimenpiteet, jotka nyt tehdään tuottavuustavoitteen nimissä, ovat helposti ristiriidassa toisten, laadullisten strategiatavoitteiden kanssa, ja voivat pitkässä juoksussa osoittautua kalliiksi.

Vi vill till exempel att våra äldre ska kunna bo kvar hemma så länge de vill och kan, men skär samtidigt i färdtjänsten. Rörelsehindrade och för de äldre rörelsehindrade och handikappade, och vi har inte heller kunat öka resurserna för hemvården i den takt som vi minskar på anstaltsplatserna.

Och i den andra ändan blir det, blir kostnaderna mycket högre genom att det behövs ett ökat antal anstaltsplatser för ensamma, otrygga, minnessjuka människor och deprimerade, isolerade och passiva handi-

11.2.2015

---

kappade. Vi talar om preventivt arbete, men det finns inte resurser att förverkliga det. Vi släcker bränder istället för att förhindra att de uppstår och minskar antalet tjänster inom social- och hälsovårdsverket med 200 vakanser. Personalen är stressad och frustrerad och byter arbetsplats och klienterna måste ständigt vänja sig vid nya ansikten och nya rutiner. Ett exempel på vad sparåtgärder leder till är om man sparar i administrationen genom att försvåra rådgivningen för invånarna. Lyckligtvis skedde det inte med den allmänna hälsorådgivningen, och det sparar troligen mer pengar än vad det kostar. Det har också visat sig så svårt att få närståendevårdare att vi inte längre ens skriver in ett mål för hur stor ökningen ska vara. Senaste hade vi som mål 200 nya närståendevårdare på ett år. Istället minskade antalet med 7.

Arvoisa puheenjohtaja.

Lopuksi: me pidämme siis osaltamme kiinni siitä, mitä me olemme sopineet täksi vaalikaudeksi. Mutta kysymys kuuluu toisaalla, miten investointikattoa voitaisiin tulkita joustavasti, ja toisaalla siitä, miten tuottavuustavoite voitaisiin saavuttaa todellisella tuottavuuden nostamisella, eikä niin, että se tarkoittaa sosiaalisesti palvelujen leikkaamista. Ellei tämä onnistu, meidän täytyy pohtia sitä, miten kohtuullinen tuo tuottavuustavoite pidemmällä tähtäimellä on.

Kiitoksia.

Valtuutettu Kolbe

Puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut. Arvoisa yleisö.

Vuoden 2016 talousarvion tekeminen on aikaisempaa haastavampaa. Juuri nyt tuntuu olevan vaikeaa löytää yleistä ja yhteistä valoa, suuntaa tai tulevaisuuden näkökulmaa, vaikka Helsingillä – kuten olemme kuulleet – menee periaatteessa hyvin. Tänäa maailmantila on vaikeasti ennustettavissa ja vastaisuuden pohtiminen edellyttää poikkeuksellista herkkyyttä. Yksi on varmaa: velka ja sen hallinta tulevat leimaamaan koko julkisen sektorin toimia Suomessa.

Kaupungin vetovoimaisuus on säilynyt edelleen, vaikka samalla huoli Kehä III:n ulkopuolisesta kehityksestä voimistuu. Yhdymme kaupunginjohtajan näkemykseen strategiaseminaarissa siinä, että tavoitteena tulee edelleen olla hyvinvoiva ja toimiva Helsinki. Kaupunkia tulee kuitenkin avata kansalaisille yhä enemmän kokonaisuuksina, ei vain tuotannollisina yksikköinä. Helsinki tarvitsee muutakin kuin budjettiohjausta. Tarvitaan vahva visio.

11.2.2015

Meille ensisijaista on, että vahvistamme Helsingin kansallista ja kansainvälistä vetovoimaa. On tärkeää, että pääkaupunki houkuttelee, ja julkisen rinnalla haluamme korostaa tuottavien yksityisen sektorin työpaikkojen lisäämisen tärkeyttä. Oli huolestuttavaa kuulla, että uusien yritysten henkilöstömäärä on romahtanut ja tulopohja kasvaa heikosti. Pienet ja keskisuuret yritykset ovat tulevaisuuden rakentamisessa avainasemassa. Meidän on löydettävä keinot, joilla tulla vastaan uusien luovien alojen yritysten starttivaiheessa ja tuottamalla rahoitusmalleihin joustoja.

Toinen tavoitteemme ovat laadukkaat ja kustannustehokkaat palvelut. Toivomme, että arvokeskustelu jatkuu siitä, mikä kuuluu yhteiskunnan ja mikä yksityisen kansalaisen vastuulle. Kun nyt metropoliasiat ovat yleisestikin pinnalla, kannustamme vertaamaan Helsingin ja muiden suurten kaupunkien eroja palveluiden kustannuksissa ja etsimään syitä siihen, miksi monet palvelut jatkuvasti maksavat meillä enemmän.

Myös meillä poliitikoilla on vastuamme. On pidettävä pää sirpaleisena aikana kylmänä. On kysyttävä uudenlaisia kysymyksiä, mielellään tutkimuslähtöisesti. Kannamme huolta juuri nyt, miten tutkimustietoa tänään hyödynnetään päätöksenteossa. Sen avulla voisimme joustavammin reagoida elämänpiirin muuttumiseen ja oppia virheistä, kun maailma ympärillä muuttuu. Olemme usein aikaisemminkin korostaneet tiedonkulun ja avoimuuden merkitystä päätöksenteossa. Sama koskee vuorovaikutusta suhteessa valtioon, joka näyttää olevan perushengeltään valjua, siitä riippumatta, mitkä poliittiset ryhmät kulloinkin maata johtavat.

Kolmanneksi tavoitteeksi keskustan ryhmä haluaisi asettaa kansalaisdemokratian ja osallistumisen vahvistamisen. Vastakkain tuntuvat nyt asettuvan konservatiiviset hallintorakenteet ja politiikan perinteet versus muuttuvat kansalaisten tarpeet. Ollaan demokraattisen vaikuttamisen ytimessä. Kansalaiset eivät enää tyydy kansanvallan hitauteen vaan haluavat luoda suhteensa kaupunkiin joustavasti, luovasti ja minä-lähtöisesti. Tämä edellyttää myös kaupungin talousarviolta ja toiminnalta uudenlaista avoimuutta.

Kataisen hallituksen kuntia kurittava politiikka on nyt liudentunut Stubbin hallituksen päättämättömyyteen. Tämä tilanne vaikeuttaa toimintaa kunnissa ja kaupungeissa. Tulevan vuoden talousarvion hahmottelua olisi auttanut selkeä tieto metropolialueen hallinnon järkevästä asemoimisesta sekä sosiaali- ja terveystalouden järjestämisestä. Yksimielisyys näissä asioissa olisi juuri nyt tärkeää, jotta resurssit osataan kohdentaa oikein ja toiminnan suunnittelu olisi pitkäjänteistä eikä pouk-

11.2.2015

---

koilevaa, kuten nyt. Sote-kuvioon liittyy tärkeä kysymys siitä, miten henkilöstöhallinnollinen siirtymä hoidetaan tyylikkäästi ja miten taataan henkilökunnan osaamisen jatkuvuus. Kyseessä on ison kokoluokan haaste. Sairauspoissaolot lisääntyvät herkästi.

Keskustan valtuustoryhmä on perinteisesti suhtautunut hyvin käytännöllisesti palvelujen tuottamistapoihin. Kannustamme edelleen 3. sektorin osaamisen hyödyntämistä, joskin edellytämme, että palvelujen laatua valvotaan tarkasti siitä riippumatta, kuinka ja kuka niitä tuottaa. Sosiaali- ja terveystalouden tasa-arvoperusta sekä oikein kohdennetut palvelut auttavat torjumaan syrjäytymistä sekä tulevat pitkällä aikavälillä taloudellisesti kannattavaksi. Olemme aikaisemminkin korostaneet, että ennaltaehkäisy on erityisen tärkeää nuorten kohdalla eikä vanhus-ten hoitamisvastuusta tule tinkiä.

Puheenjohtaja. Valtuutetut.

Yleinen kustannusten nousu koskettaa meitä kaikkia. Ryhmämme esittää, että talousarviovalmistelun tavoitteena on, että emme edistä tässä salissa sellaisia toimia, jotka edelleen nostavat asumiskustannuksia. Kiinteistöjen verotusarvoa tarkistettiin muutama vuosi sitten, joten emme näe tarvetta kiinteistöveron nostoon. Puolet asuntokannasta kuuluu yksin eläville, ja asumisen kalleus on kipeä ongelma tässä kaupungissa. Lisäksi meidän pitää edistää urbaania yhteisöllisyyttä esimerkiksi avaamalla entistä enemmän ei-kaupallisia tiloja helsinkiläisten yhteiseksi olohuoneeksi.

Tässä tilanteessa, puheenjohtaja, toivomme poliittisilta ryhmiltä reilua yhteistyötä, jotta talousarvio olisi realistinen ja kuntalaisten näkökulmasta oikeudenmukainen. Kannatamme 10 vuoden investointisuunnitelmaa. Joskin pitää pitää mielessä, että kyseessä ei ole mikään kiveen hakattu totuus, vaan sitä pitää edelleen kehittää.

Kiitos.

Valtuutettu Ebeling

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät kaupunginvaltuutetut.

"Myy osakkeet, kun yhtiö alkaa suunnitella uuden pääkonttorin rakentamista." Miksi sijoittamisen asiantuntijat antavat tämän kaltaisen sijoitusvinkin? Syy on siinä, että kun yhtiö alkaa suunnitella uutta, ylvästä pääkonttoria, yhtiö on menettänyt fokuksensa. Se ei enää keskity siihen, mikä yritystoiminnassa on keskeistä: oman liikeideansa kustan-

11.2.2015

---

nustehokkaaseen toteuttamiseen. Jos yhtiön toimitusjohtaja ja hallitus haluavat pystyttää itselleen monumentin, joka muistuttaa heistä vielä heidän toimikautensa jälkeenkin, heidän arvonsa eivät ole kohdallaan.

Kun alamme valmistella tulevan vuoden talousarviota, myös meidän on syytä miettiä arvojamme. Meidänkin vaaranamme on se, että haluamme tehdä näyttäviä monumentteja muistuttamaan meidän ajastamme poliittisina päättäjinä. Kristillisdemokraattien valtuustoryhmä pitää kuitenkin hyvää arkea tärkeämpänä kuin jälkeen jääviä monumentteja. Sen takia meidän ohjeemme talousarvioehdotuksen valmisteluun on selkeä. Emme halua veronmaksajien rahojen käyttämistä korkealentoisiin hankkeisiin vaan oikeasti tarpeellisiin hankkeisiin. Meillä ei ole varaa kaikkeen, mutta meillä on varaa kaikkeen tarpeelliseen, kunhan tyydymme siihen, mikä on tarpeellista.

Huolestuneina katsomme sitä, miten julkinen talous on vahvasti velkaantunut monissa länsimaissa ja myös Suomessa. Velkarahalle rakennettu yhteiskunta ei ole turvallisella pohjalla. Riippumatta siitä, miten paljon ongelmia aiheutuu esimerkiksi Etelä-Euroopan maiden velkaantuneisuuden johdosta, Helsingin asema on turvatumpi, jos emme ole kovin velkaantuneita.

Kokoomuksen valtuustoryhmän puheenjohtaja Lasse Männistö sanoi Helsingin kokoomuksen olevan valmis priorisoimaan. Kristillisdemokraattien valtuustoryhmä on osoittanut käytännössä priorisoivansa. Kristillisdemokraattien valtuustoryhmä ei kannattanut keskustakirjastoa. Tällä olisimme säästäneet 66 miljoonaa esimerkiksi homekoulujen kunnostuksiin, minkä lisäksi olisimme säästäneet tulevissa käyttökustannuksissa maksimissaan jopa 6,4 miljoonaa vuosittain. Emme olisi ylipääomittaneet Helsingin Energiaa. Tätä kautta olisimme saaneet 100 miljoonaa euroa kaupungin kassaan.

Kristillisdemokraattien tavoite on harjoittaa vastuullista politiikkaa, jossa kaupungin velkaantuneisuus jäisi matalammaksi kuin nykyisellä politiikalla, mutta jossa kuitenkin olisi enemmän rahaa ihmisten tärkeimpiin palveluihin. Tekemällä tämän suuntaisia esityksiä toivomme voivamme skarpata valtuustoa. On tärkeää, että priorisoinnista ei vain puhuta, vaan sitä toteutetaan siten, että kaupunkilaisten peruspalvelut turvataan.

Mikäli emme pienenä puolueena onnistu saamaan tätä valtuustoa tekemään parempia päätöksiä, niin meidän toivomme on silloin tulevaisuudessa. Meidän toivomme on siinä, että tulevissa vaaleissa kaupunkilaiset osoittavat äänestyskäyttäytymisellään pitävänsä peruspalveluja

11.2.2015

---

tärkeämpiä kuin monumentteja. Jos näin tapahtuu, sitten kuuntelette meitä.

Kristillisdemokraattien eväät talousarvion valmisteluun tiivistetysti: Ensiksi: tiukkaa talouskuria on syytä noudattaa, ja toiseksi: ihmisten tarvitsemat palvelut tulee turvata suhtautumalla varsin torjuvasti sellaisiin hankkeisiin, jotka eivät ole tarpeellisia.

Kiitos.

Valtuutettu Hakanen

Arvoisa puheenjohtaja. Valtuutetut.

Talousarvion valmistelua ovat viime vuosina hallinneet mekaaniset menokatot, tuottavuustavoitteet ja investointikatot. SKP:n ja Helsingin listojen ryhmän mielestä lähtökohdaksi pitää menojen leikkaamisen sijasta ottaa palvelujen tarpeet ja kunnan lakisääteiset velvoitteet palvelujen järjestämisessä. Onko tähän rahaa? Kyllä on.

Helsingin kaupungilla, kuten myös Suomen julkisella sektorilla kokonaisuutena ottaen on enemmän varoja ja saatavia kuin velkaa. Voimme lopettaa palvelujen alibudjetoinnin Helsingissä pelkästään sillä, että kirjaamme budjetin tulopuolelle osinkotulot, jotka valtuuston päätöksen mukaan pitäisi saada energiayhtiöltä ja Satamasta. Kaupungin pankkeihin ja sijoitusmarkkinoille laittamat rahavarat kasvoivat viime vuonna, keskellä lamaa, yli 800 miljoonaan euroon, samaan aikaan kun palveluja ja työpaikkoja karsittiin. Energialaitoksen ja Sataman yhtiöittäminen tulee tänä vuonna lisäämään vielä saatavia. Niitä ei pidä keinotekoisesti pienentää sillä, että tuottavia investointeja rahoitetaan suoraan kassavirrasta, eikä normaaliin tapaan pitkäaikaisilla lainoilla.

Kyse on poliittisista valinnoista – jatketaanko Kataisen ja Stubbin hallitusten linjalla, joka vie yhä rajumpiin leikkauksiin, pahenevaan työttömyyteen ja syvenevään eriarvoisuuteen, vai ohjataan rahoja reaalityönteeseen, jossa työ luo hyvinvointia, uutta arvoa ja myös lisää jaettavaa?

Arvoisa puheenjohtaja.

Kuntalain mukaan talousarvio on laadittava niin, että se turvaa kunnalle säädettyjen tehtävien hoitamisen. Helsingissä tätä normia on rikottu jatkuvasti alibudjetoinnilla palveluja. SKP:n ja Helsingin listojen ryhmä haluaa nostaa budjettiraamin korjaamisen tarpeesta tässä yhteydessä

11.2.2015

---

esille erityisesti 4 asiaa: sosiaali- ja terveysviraston, opetustoimen, kirjastot ja työllisyyden.

Sote-viraston budjetti on ollut viime vuosina 40—60 miljoonaa euroa pienempi kuin toteutuneet menot, vaikka palveluja on koko ajan karsittu. Tätä ongelmaa ei ratkaista palveluseteleillä, jotka vain lisäävät eriarvoisuutta. Ensi vuoden raami pitääkin valmistella niin, että tämän vuoden pohjaan lisätään heti kättelyssä vähintään 40 miljoonaa euroa. Lisäksi pitää ottaa huomioon palvelutarpeiden ja lakisääteisten tehtävien lisääntyminen. Esimerkiksi uusi sosiaalihuoltolaki velvoittaa järjestämään vanhuksille kotipalvelun ja muut palvelut 90 päivän kuluessa siitä, kun palveluntarve todetaan. Samalla laki palautti lapsiperheille oikeuden kotipalveluun myös ilman lastensuojelun asiakkuutta. Sotemäärärahojen tasokorotukseen on monia muitakin tarpeita, muun muassa lastensuojelussa, terveysasemilla, päiväkodeissa ja toimeentulotuesta. Raamiin pitää sisällyttää myös sote-viraston 10 asukastalon toiminnan jatkaminen kaupungin omana toimintana.

Arvoisa puheenjohtaja.

Opetuksesta leikkaaminen on esimerkki siitä, miten mekaaniset tuottavuustavoitteet johtavat suorastaan päinvastaisiin seurauksiin. Koulutuksella on luotu pohjaa koko kansantalouden tuottavuuden kasvulle tässä maassa. Mutta kun perusopetuksesta leikataan, jäävät tuhannet lapset ja nuoret vaille tarvitsemaansa tukea, jopa kokonaan vaille ammatillista tai muuta jatkokoulutusta. Ajatus siitä, että voi säästää seinistä, ilman että se tuntuu opetuksessa, ei ota huomioon sitä, että koulu on myös sosiaalinen tila, yhteisöllistä kulttuuria ja vuorovaikutusta perheiden ja asuinalueiden kanssa. Koulujen yhdistämisillä ja lakkauttamisilla ei saavuteta todellisia säästöjä, ei ainakaan koko kaupungin tasolla. Jos koulurakennus remontoidaan toiseen käyttöön, kustannukset ovat isot. Hallinnollisissa yhdistämisissä voi ehkä säästää rehtorin palkasta – varsinkin jos tämä sattuu jäämään eläkkeelle – mutta samalla suurkoulussa menetetään rehtorin panosta opetustyössä ja joudutaan maksamaan vararehtorista.

Lukiokampukset mahdollistavat laajemman kurssitarjonnan, mutta koulujen tuntikiertokaavioissa, ja ottaen huomioon matkat, näitä mahdollisuuksia ei voi käytännössä toteuttaa 3 vuodessa. Näin lukiosta tuleekin yhä useammalle 4-vuotinen, ja sekin maksaa. Kun oppilasmäärät kasvavat, tarvitaan lisää resursseja. Määrärahojen tasokorotuksella pitää huolehtia, että oppilasryhmät eivät paisu ja lähikoulut turvataan, valmistetaan opetukseen ja erityisopetukseen riittää resursseja ja turvataan, että kouluihin saadaan lisää psykologeja, terveydenhoitajia ja kuraattoreita.

11.2.2015

Kun päätimme täällä valtuustossa keskustakirjastosta, hyväksyimme ponnien, joka edellyttää lähikirjastojen ja niiden resurssien turvaamista. Tämä lupaus pitää lunastaa budjettiraamissa.

Arvoisa puheenjohtaja.

Helsingissä on korostettu yritysmyönteisyyttä, mutta unohdettu työntekijät ja varsinkin työttömät. Työllistämistoimikunnalle esitettyjen arvioiden mukaan kaupunki joutuu maksamaan korotettuja työmarkkina-osuuksia Kelalle tänä vuonna jo yli 50 miljoonaa euroa, vaikka tavoite oli puolittaa sakkomaksut. Tämä on lasku siitä, että kaupunginhallituksessa istuvat puolueet torjuivat työllisyysrahojen lisäämisen. Työllistämiseen tarvitaan lisää rahaa, ja samalla on välttämätöntä lisätä pysyviä työpaikkoja. Esimerkiksi sote-viraston vakanssien vähentäminen pitää perua ja päinvastoin tehdä ohjelman työpaikkojen lisäämiseksi.

Valtuutettu Koivulaakso

Kiitos, puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Tässä tarkastuslautakunnan raportin käsittelyn yhteydessä kuulumme, että strategia ohjaa lähinnä inhimillisesti kestävämpiä strategiakiirjauksia, ja että samalla, kun kaikesta muusta voidaan tinkiä, tämä budjettileikkuri on ollut pyhä. Tämä tietysti on asia, jota ei ole syytä jatkaa.

Kun meillä oli tämän strategian arviointiseminaari tuossa joitakin viikkoja sitten, saimme vastauksia vasemmistoliiton ryhmän jättämiin kysymyksiin. Niistä käy ilmi, että vuosina 2012 ja 2013 työterveyskyselyn perusteella henkilöstö kokee työssä aiheutuneen stressin lisääntyneen. Tätä koettua stressiäkin vielä huolestuttavampaa on se, että sairauspoissaolot lisääntyivät Helsingissä vuonna 2013, vaikka yleinen trendi on ollut sairauspoissaolojen kohdalta laskeva, niin Helsingissä kuin muissakin kunnissa.

Tällä 1 %:n tuottavuustavoitteella me olemme leikanneet käsipareja palvelutuotannosta ja tällä tavalla kasvattaneet sairauspoissaoloja 2 %:lla. Tämä ei kuulosta järin kannattavalta tai tuottavuutta lisäävältä. Eli tällä 1 %:n leikkurilla me lähinnä lisäämme sairastamista. Kaikki sitä kannattavat – lähinnä nyt puheenvuorojen perusteella kokoomus – kannattavat sairastavuuden lisäämistä. Toiminnan perusteella tietysti monet muutkin täällä.

11.2.2015

Täällä on usein melkoista itsensä toistamista täällä käyminen, mutta jokainen kerta tämä on vielä ajankohtaisempaa kuin aiemmin. Edelleen alibudjetoidaan palveluita joka vuosi, eli varataan vähemmän rahaa lakisääteisiin palveluihin kuin mitä tiedetään, että tarvitaan. Tämä on ongelmallista monestakin syystä, mutta etenkin sen takia, että Helsinki on talouden haasteista huolimatta erittäin vauras. Budjetoinnissa voitaisiin jo esimerkiksi tänä vuonna ottaa huomioon Helsingin Energian ja Sataman voittoja ja lisätä niitä jo tämän vuoden budjettiin, mutta aivan vähimmillään ensi vuoden. Nämä yhtiöt voisivat hoitaa omat tuottavat investointinsa lainarahalla niin kuin muutkin yhtiöt. Näin voitaisiin jopa 70 miljoonaa vapauttaa palveluiden parantamiseen ja inhimillisen hädän vähentämiseen. Riippumatta, tehdäänkö niin tänä vuonna, niin viimeistään ensi vuonna näin on toimittava.

Kiitos.

Valtuutettu Anttila

Arvoisa puheenjohtaja.

Minäkin otan koppia tarkastuslautakunnan väliraportista. Talousarvio 2016 -keskustelua varten oli arvokasta, että tarkastuslautakunta laati väliraportin, miten valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet ohjaavat sitovia toiminnallisia tavoitteita ja sitä kautta koko poliittista ohjausjärjestelmää. Raportti tuli tarpeeseen. Raportti osoitti, että vain noin puolessa valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet ohjaavat sitovia tavoitteita. Tämä havainto on erittäin merkittävä, koska tämän valtuustokauden seuraavat vuodet tulevat olemaan monella tavalla mylläysten ja muutosten aikaa. Silloin strategian ja sitovien toiminnallisten tavoitteiden keskinäinen ohjaavuus korostuu entisestään, tai ainakin näin pitäisi olla.

Mylläys ei johdu pelkästään suuren sote-lainsäädännön aiheuttamasta historiallisen suuresta hallinnollisesta uudistuksesta, mikä merkitsee suuria muutoksia koko kaupungin palvelujärjestelmään ja henkilöstöön, vaan myös samanaikaisesti jatkuvan supistuvan talouden tuottamista ongelmista. Helsingin talouden kehityksessä tulevat näkymään valtakunnallisen talouskasvun ohella myös Helenin ja muiden yhtiöitetyjen liikelaitosten supistuvat tuloutukset käyttötalouteen. Näin suurten muutosten huomioon ottaminen on oltava seuraavan vuoden budjetin ja toimintasuunnitelman keskeinen ydin.

Valtuuston hyväksymä keskeinen strateginen tavoite on terveys- ja hyvinvointierojen supistaminen. Tavoite on kaupungin ja kaupunkilaisten

11.2.2015

---

kannalta aivan ydinasia. Nyt sen eteen tehty työ on ollut aivan liian vähäistä. Hyvinvointierojen kaventaminen ei ole sote-politiikkaa vaan mitä suurimmassa määrin opetus-, sivistys-, liikunta-, työllisyys- ja asuntopolitiikkaa. Soten keinot erojen supistamisessa rajoittuvat noin 1/3:aan. Toki nämä keinot ovat tärkeitä ja niiden toiminnallisia ja sitovia tavoitteita tulee skarpata seuraavina vuosina, mutta hälyttävää on, jos kaupunginhallitus tai kaupungin valmistelukoneisto ei paimenna nykyistä paremmin eri hallintokuntia ottamaan omiksi sitoviksi tavoitteikseen hyvinvointierojen kaventamista.

Lainaan viisaan toverini Ilkka Taipaleen puheenvuoroa tuoreessa Hesarissa. Hän toteaa: "Jos Helsinki olisi joko yhdessä HUSin tai Y-Säätiön kanssa rakennuttanut 200 palveluasuntoa mielenterveyskuntoutujille tai pitkäaikaishoitajille, meillä olisi saman verran vähemmän laitospaikkoja. Terveystietojen kaventaminen vaatii enemmän sosiaalipolitiikkaa kuin kirurgin veistä." Olen Ilkan kanssa täsmälleen samaa mieltä.

Helsinki tarvitsee sote-alueen rakennemuutosta, mutta se ei toteudu ilman järkevää asunto- ja työllisyyspolitiikkaa ja kokonaisvaltaista sosiaalipolitiikkaa. Tarvitsemme erilaisia vaihtoehtoja kotihoidon ja pitkäaikaishoidon välille: palveluasumisen eri muotoja, ryhmäasuntoja, tuettua asumista ja niin edelleen. Pitkäaikaistyöttömien kasvu on pysäytettävä ja käännettävä laskuun. Viime vuoden budjettitavoitteena ollut kuntien työllistämismahdollisuuteen kuulunut työttömien kasvua ei saatu puolitettua, vaan edelleen tullaan maksamaan Kelalle sakkomaksuja noin 30 miljoonaa euroa ja jatkossa parikymmentä miljoonaa vielä lisää. Eikö tämä kerro kaupungin toimien tehottomuudesta tässä valtuuston keskeisimmän tavoitteen saavuttamisessa?

Kun seuraavat pari vuotta ovat suurten mylläysten aikaa sote-uudistuksen vuoksi, kaupunginhallituksen on tehtävä selkeät suunnitelmat, miten tämä kaikki voidaan toteuttaa niin, ettei kaupunkilaisten palvelujen saantia tai laatua heikennetä tänä aikana. Uudistustyö alkaa jo nyt keväällä ja jatkuu kiihtyen vuonna 2016. Tätä muutostyötä on resursoitava kunnolla, jotta siitä voidaan saada paras mahdollinen tulos. Muutos on myös mahdollisuus modernisoida palvelukäytäntöjä ja -prosessia. Tätä kehitysmahdollisuutta ei saa hukata liian pienillä budje-teilla.

Valtuutettu Karhuvaara

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

11.2.2015

Lähes 50 % kaupunkimme budjetista todellakin kuluu sote-toimintoihin. Tässä talousarvioehdotuksessa on lähdetty siitä, että sote-laki astuu voimaan 5 sote-alueen järjestelmään jo vuonna 2016 ja tuottamisvastuukuntien tai muiden kuntayhtymien järjestelmään viimeistään 2017. Tosin on täysin epävarmaa, toteutuuko koko järjestelmä lainkaan. Rahoitussuunnitelmat kuitenkin tulevat näillä nykyisillä suunnitelmilla perustumaan siihen, että muun muassa Helsinki hyötyy valtion rahoituksesta maahanmuuttajien ja ehkä myös ikääntyvän väestön suhteen, vaikka meillä tosin verrattuna moneen muuhun kuntaan onkin ihan hyvä ikärakenne – nuoria ehkä opintopaikkojen takia enemmän. Toteutuu tai tämä laki ei, jää kuitenkin kunnille – tai ainakin pitäisi jäädä – hyvinvointieroja kaventava ja laitoshoidon tarvetta ja sairastavuutta siirtävä, terveyttä edistävä toiminta.

Koska myös strategiamme perusteella meidän tulee tasapainottaa terveyseroja ja estää syrjäytymistä sekä tukea jokaisen helsinkiläisen osallisuutta ja hyvinvointia, niin meidän on otettava käyttöön toimintamalleja, joilla profiloisimme jokaisen suurpiirin, alueen ja sen erityispiirteet. Me voisimme kehittää toimintamallin, jolla löydämme ne 10 %, jotka aiheuttavat 80 % terveysmenoista, jotka ovat vaarassa syrjäytyä, joiden koti ei jaksu välittää ja jotka yksin asumisen ja sairauden takia menettävät mahdollisuuden ulkoilla tai osallistua sosiaaliseen arkeen.

Kaupungin virastojen tulisi olla aktiivisempi osapuoli siinä, että kunkin kaupunginosan ennaltaehkäisevät ja terveyttä edistävät toimet tehtäisiin oikeasti yhteisprojekteina ja yhteistyössä potilasjärjestöjen, alueen yritysten, seurakuntien ja muiden toimijoiden kanssa – ei niin, että jokainen tekee omiaan, vaan voitaisiin myös ottaa jonkinlainen linjaus, missä suunniteltaisiin kaikki juuri sille alueelle sopivat palvelut ja toiminnot niin, että jokainen voisi antaa niistä ne vahvuutensa tähän toimintaan. Ja myös silloin rahat riittäisivät paremmin. Nyt näin ei välttämättä ole. Sen osoitti muun muassa järjestö- ja yhdistysavustusten viimekertainen jakautuminen niin, että muun muassa potilasjärjestöt tai muuten aktiivisesti vapaaehtoistyötä tekevät järjestöt jäivät kokonaan ilman korvauksia.

Hyvä esimerkki tästä on Nivelliitto, jonka potilasohjeen painattaminen lakkasi rahanpuutteen takia. Juuri tätä potilasesitettä muun muassa kaupungin omat terveysasemat ja palvelukeskukset käyttivät mielellään asiakasohjauksessa. Nyt tämän rahapulan takia koko esitettä ei ole muualla kuin verkossa, ja me kaikki tiedämme, että osa ihmisistä ei pysty sieltä sitä lukemaan eikä jokaisen kotona ole printteriä.

Tähän yhteistyöhön on kyettävä myös näiden kauppakeskusten ja muiden luonnollisten oleskelutilojen moninaisen käytön myötä. Nuorten il-

11.2.2015

---

tapäiväkerhot, lapsiparkit, terveystieteet ja tällaiset pitäisi voida perustaa myös näihin meidän kauppakeskuksiimme nykyistä tehokkaammin.

Kiitos.

Valtuutettu Koskinen

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Vuoden 2016 talousarvion lähtökohtana tulee olla kunnallisveroprosentin säilyttäminen ennallaan. On turha kerätä lisää veroja muualle maahan siirrettäväksi. Kiinteistövero nousee automaattisesti verotusarvion noustessa, korottaen samalla asumiskustannuksia. Kiinteistöveroprosenttia ei täten ole aihetta korottaa. Niitähän jopa korotettiin tänä vuonna.

Lainoja erääntyy maksettavaksi vuonna 2016 korkoineen noin 385 miljoonaa euroa. Helsingin lainakanta per asukas oli vuodenvaihteessa noin 3 000 euroa. Se lienee mahdollista pitää ennallaan, jolloin kokonaislainanotto saattaisi olla noin 300 miljoonaa euroa vuonna 2016. Kaupungin toimintamenot ovat nousseet viime vuonna noin 1 %:n verran, joka kaupunginjohtajan esittelyssä tuli esille. Toivottavasti ne ensi vuonna sitten jäävät alle 2 %:n. Investointitason ylläpitämiseksi olisi tärkeää saada valtio osallistumaan muun muassa liikenneväylien investointiin ainakin sovitulla tavalla.

Helsingin kiinteistömassaa tulee edelleen kehittää. Viime vuoden tilinpäätöksessä kaupungin maaomaisuuden rakennusten arvoksi on merkitty 4,7 miljardia euroa. Tässä massassa on suuri määrä kohteita, jotka ovat kaupungin kannalta tarpeettomassa käytössä. Viime vuonnahan tässä maanmyynnissä onnistuttiinkin varsin hyvin. Papereista esiteltiin, se oli 105 miljoonaa.

Asuntotuotannon tavoitteena on aloittaa 1 500 asunnon rakentaminen vuosittain. Viime vuonna aloitettiin 444 asunnon rakentaminen, 30 % tavoitteesta. Vuonna 2014 valmistui 1 020 asuntoa, ja nyt on kaavailtu, että vuonna 2016 käynnistyy 1 030 asunnon rakentaminen. Kun meillä on tavoitteena rakentaa 4 500 asuntoa 3 vuodessa, eli 1 500 vuodessa, nyt tällä hetkellä näyttää, että toteuma on noin 2 500 asuntoa eli reilu puolet, mitä on annettu ATT:n tavoitteeksi. Syy on siinä, että ATT:lle luovutetaan tontteja, joissa pitää tehdä maaperäpuhdistuksia, joilla ei ole kunnallistekniikkaa, eli yhteistyötä kiinteistö- ja rakennusviraston ja KSV:n kanssa, pitää ehdottomasti parantaa, että päästään tähän kaupungin omaan tavoitteeseen.

11.2.2015

Asuntotonttien ulkoisten maavuokratulojen on ennustettu olevan tänä vuonna 105 miljoonaa euroa. Kaupunki on vuokrannut ulos 11 miljoonaa kerrosneliömetriä asuntotarkoitukseen. Näiden tonttien käypä arvo on noin 8 miljardia, ja näin laskettuna tontinvuokratuotot ovat tällä hetkellä 1,3 %, kun valtuusto on esittänyt, että sen pitäisi olla 4 %. Mielestäni asuntotonttien vuokrauskäytäntö tulee uudistaa niin, että siitä tulee hyötyä kaikille kaupunkilaisille, jotka tontit omistavatkin.

Valtuutettu Vuorjoki

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Tuottavuustavoitetta käytetään nyt leikkausautomaattina, jossa menoja leikataan 1 % joka vuosi, riippumatta siitä, onko tuottavuus kasvanut. Tällä tavalla tuottavuustavoite heikentää demokratiaa. Se raha, jonka me laitamme kaupungin toimintaan, on rahaa, jonka käytöstä päätehtään demokraattisesti. Kun rahaa käytetään vähemmän, on yhä vähemmän liikkumavaraa päättää siitä, mitä me haluamme kaupungin toimintana tehdä.

Valtuutettuina meidän tehtävämme olisi miettiä, mihin suuntaan me haluamme palveluita kehittää. Onko tärkeintä esimerkiksi hyvinvointi- ja terveyserojen kaventuminen, valinnanvapaus, alueiden viihtyisyyden parantaminen, järjestöjen toiminnan tukeminen, vai kokonaan uusien toimintamallien kehittäminen? Jos me päätämme jo ennen varsinaista budjetin valmistelua, että kaikkein tärkein tavoite on rahan säästäminen, niin kaikki muu arvokeskustelu ja valintojen tekeminen vähenee. Silloin politiikasta tulee sitä, että me keksimme keinoja jollakin tavalla selviytyä lakisääteisistä velvoitteista.

On paljon mukavampaa tehdä ikäviä päätöksiä numeroille kuin ihmisille. Siksi on henkisesti helpompaa päättää 1 %:n leikkauksesta kuin päättää, että vähennetään 600 työntekijää lasten, nuorten ja vanhusten kanssa tehtävästä työstä. Mutta meidän ei pitäisi tehdä päätöksiä henkisesti helpommalla tavalla vaan sillä tavalla, että me todella ymmärrämme näiden päätösten seuraukset. Nyt me päätämme leikkauksista pelkästään könttäsummana, miettimättä, mitä niistä seuraa. Sen jälkeen me valitamme äänestäjille, että on todella ikävää esimerkiksi heikentää vammaisten kuljetuspalveluita tai lakkauttaa kouluja, emmekä me haluaisi tehdä sitä, mutta me emme voi asialle mitään, koska rahaa ei ole enempää. Kuitenkin me olemme itse omalla päätöksellämme saaneet aikaan sen, että rahaa ei ole enempää. Äänestäjien näkökul-

11.2.2015

---

masta on hämmentävää, että me päätämme asioista, joita me sanomme, että me vastustamme.

Demokraattista on päättää toiminnasta ja taloudesta yhtä aikaa. Meidän pitäisi miettiä, miten me haluamme kehittää kaupungin palveluita ja toimintaa ja paljonko siihen tarvitaan rahaa. Sen jälkeen meidän pitäisi miettiä, mistä me saamme tarvittavat rahat ja onko esimerkiksi aihetta veronkorotukseen. Poliittikkaan pitää kuulua julkinen arvokeskustelu siitä, onko meille tärkeintä pitää veroprosentti hyvin alhaisena vai satsata rahaa palveluiden kehittämiseen. Tuottavuustavoite estää tämän arvokeskustelun ja heikentää demokratiaa. Tämä on yksi tärkeä syy siihen, minkä takia minun mielestäni tuottavuustavoitteista pitäisi luopua.

Kiitos.

Valtuutettu Valokainen

Kiitos, puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut ja kaffeoporukka siellä.

Ensinnäkin minä huomautan ja muistuttaisin kaikkia, että pitää puuttua siihen, että kaupungin vuokrat nousevat ihan uutisointia myöten. Helsinki haalii lisää asukkaita ruuhka-alueille ja paraatipaikoille. Sanotaan, että me tarvitsemme lisää työntekijöitä. Tämä ei riitä. Tarvitsemme lisää ulkomailta vielä työntekijöitä. Okei, mutta mitä se työ on, mitä nämä ihmiset tulevat tekemään? On aivan sama, minkälaiset ihmiset näitä duuneja tekevät, mutta kun duuneja ei ole. Minä olen hyvä esimerkki. Minä olen 58-vuotias. Minä voin sanoa, että yksikään työnantaja – paitsi, en mainitse – ei ota töihin. No siihen voi vaikuttaa ehkä minun tällainen hulluutenikin. Never mind. Minä sanon, että ikärasismi jyllää.

Vielä heikommin ovat vanhusten asiat tässä kaupungissa. Koko ajan saa kuulla, että ne ovat budjetissa rasite. Ne ovat miinusmerkki siellä, että nyt menee huonommin, kansa vanhenee. Eikö tämä ollut tiedossa? Eikö tämä ole ollut jo koko sivilisaation ajan tiedossa, että ihmiset vanhenevat? Ihan sama kuin yleisten töiden lautakunta miettii, että tuleekohan talvella lunta. No joo. Vanhusten hoito kuitenkin pitää turvata. Siihen pitää puuttua kovalla kädellä, koska mekin vanhenemme.

Sama koskee vammaisia, joiden avustajia nyt mietitään, että ovatkohan nämä nyt liian kalliita vai eivät. Sitten mietitään lippujen hintoja, että vammaisille ehkä puolet ? maksaa. Okei. Vammaisia lajitellaan eri luokkiin.

11.2.2015

Myös nuorten koulutus on tulevaisuuden tae. Sivilisaation jatkuvuus – sitä ollaan säästämässä monella eri oudolla tavalla. Aivan käsittämätöntä. Ihan kuin jossakin comic-lehdessä.

Mutta kuitenkin tuntuu, että rahaa on. Minä luettelen muutaman kohdan, mikä minua hämää. Me tarvitsemme muka uuden keskuskirjaston, pizaradan, ? metroradan pätkiä, kilometrisillat, Kalasataman terveysasemat, paikoitustunnelit, design-museot, konserttitalit salin viereen, lasitornit lasitornin viereen. Ja tällaiseen on tuhlattu, että esimerkiksi jokainen virasto tässä ympärillä on läpi vuorokauden valaistu. Okei, jos joku haluaa tästä sähköstä säästää.

Pitäisi huomioida ne tosiasiat, mitkä ovat olemassa ja mitkä pykivät tällaisten älyttömien säästöjen takia. Ne ovat terveydenhoito, julkinen liikenne, vanhukset, vammaiset, työntekijät, vuokra-asuminen, työpaikat, koulutus, lapset, perheet, yksinäiset. Tässä näin tähän soppaan lisää.

Kiitos.

Valtuutettu Torsti

Puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Ensin pari kommenttia täällä käytettyihin ryhmäpuheenvuoroihin. Vasemmistoliitto kiinnitti huomion asuntotuotannon korjausinvestointeihin ja investointikattoon. Käsittääkseni ne kuitenkin rahoitetaan Hekan ja muiden kiinteistöyhtiöiden toimesta, eli siinä mielessä tämä huomio on tarpeeton. Sinänsä investoinneista on hyvä puhua. Toiseksi perussuomalaisille: idea näistä täydennysrakentamisprojekteista, niin niitä myös Heka on toteuttanut jo vuosia, eli ei tarvitse meidän valmistelijoiden niihin nyt tässä ehkä uudelleen puuttua.

Mutta asiaan. Kuten Ville Jalovaara meidän ryhmäpuheenvuorossamme totesi, tulemme vähän puhumaan tänään vielä täällä työstä. Tässä kohtaa on varmasti ihan hyvä aivojumbppa sekä valtuutetuille että valmistelijoille miettiä hetki, mitä työ teille kaikille merkitsee. Ehkä toimeentuloa, elämän merkityksiä, pitkiä iltoja valtuustosalissa siellä minusta katsoen oikealla puolella. Ehkä myös pelkoa siitä, että työtä ei ole, tai lapsi tai lapsenlapsi ei löydä työtä. Toisin sanoen työhön kiteytyy yksilön tasolla valtava määrä asioita: toivoa, mahdollisuuksia, mutta myös paljon pelkoja ja puutettakin.

Tiedätekö, montako työtöntä Helsingissä on tällä hetkellä? Jokaista valtuutettua kohti noin 460. Toisin ilmaistuna tämä salillinen 460 kertaa,

11.2.2015

---

eli lähes 40 000 helsinkiläistä. Tähän on varmaan kaikkien mielestä saatava muutos, sekä yksilöiden että yhteiskunnan vuoksi. Sen vuoksi sosialidemokraatit tekee tänään meidän ryhmämme ensimmäisen uusimuotoisen ryhmäaloitteen. Tämä tehdään ryhmäaloitteena juuri siksi, että haluamme asiaa painottaa. Osana 2016 budjetin valmistelua teemme aloitteen työstä ja esitämme Helsingin kaupungille työllisyysohjelmaa. Sen tavoitteena on aloittaa uusi aika tämän kaupungin työllisyyspolitiikassa.

Samalla julistamme työtalkoot auki kaikille kaupunkilaisille. Jos teitä siellä kanavalla joku katsoo, niin tervetuloa heti mukaan. Aloitteemme ja siihen kuuluva 12-kohtainen keinolista tulee julkiseksi verkkosivuillemme ja sosiaaliseen mediaan. Sinne keräämme mielellämme myös lisäajatuksia keinoiksi. Sitoudumme jättämään näiden työtalkoiden tuloksia oman arviomme mukaan kaupunginjohtajalle maaliskuun aikana.

Eli niinhän se on, niin kuin valtuutettu Männistö – joka taisi juuri kyllä jättää salin – totesi täällä, että hyvinvointi syntyy työstä.

Välihuuto!

Anteeksi, valtuutettu Männistö olikin paikalla. Hyvä, no sitten vielä parempi. Ja näin ollen valtuutettu Männistön mielestä varmaan ei ole mitään tolkkua siinä, että Helsinki maksoi siis viime vuonna 32 miljoonaa, edellisenä yli 20 miljoonaa sakkomaksuja Kelalle.

Välihuuto!

Siinä ei ole mitään tolkkua, olemme sen yhdessä nyt todenneet, ja sen takia 2016 tavoitteet onkin asetettava toisin. En edes valtuutettu Männistön läsnä ollessa käy läpi kaikkia 12:ta ehdotustamme, mutta toivon, että kaikki käytee niihin tutustumassa. Totean kaksi: Ensinnäkin meidän on nostettava työllisyydenhoito strategian keskiöön tulevissa neuvotteluissa. Kaupunginhallituksen alaisuuteen voidaan esimerkiksi perustaa oma toimikunta, johon paitsi kaupungin edustajia, kutsumme myös työmarkkinajärjestöjä, yrityksiä ja 3. sektorin. Lisäksi esitämme, että haemme vähän mallia myös Tanskasta ja kartoitamme ja kehitämme erilaisia tehtäviä, joita kaupungilla on ja hankimme myös niistä mahdollisia työllisyystalkoiden kohteita.

Hyvät valtuutetut ja valmistelijat.

Sosialidemokraattinen ryhmä haluaa osana budjettivalmistelua haastaa Helsingin – mieluummin duuneja kuin sakkoja. Tehdään kunnon työllisyysohjelma

11.2.2015

Kiitos.

Ledamoten Wallgren

Tervetuloa vaan sinne demaripenkkiin, Lasse.

Valtuusto hyväksyi valtuustokauden alussa strategian vuosille 2013—2016. Strategiapäätös on valtuuston merkittävin päätös. Sillä ohjaamme kaikkea kaupungin toimintaa. Strategian sisältö ratkaisee enemmän kuin mitkään muut meidän päätöksemme: toimivatko sosiaali- ja terveyspalvelut hyvin ja ovatko koulut, kirjastot ja muut palvelut hyviä.

Sosialidemokraattien ryhmä pitäisi hyvänä, että valtuusto voisi jo nyt valtuustotyön puolessavälissä tarkistaa omaa strategiaansa. Emme pidä järkevänä, että untuvikkovaltuusto valtuustokauden alussa tekee tärkeimmän päätöksensä ilman, että se voi sitä myöhemmin muuttaa. valtuustokauden puoliväli olisi hyvä paikka tehdä tämä tarkistus. Näin valtuuston rooli strategian ohjauksessa korostuisi. Näin voisimme esimerkiksi saada tämän työllisyyspoliittisen ohjelman, jonka suuntaviivoja Pilvi Torsti äsken esitteli, strategian osaksi. Olemme katsoneet, että tämä muutos – se, että valtuuston rooli korostuu – olisi hyvä tapa edistää demokratiaa, kun virkamiesten rooli on valtuustokauden alun strategian valmistelussa väistämättä suurempi kuin valtuustokauden puolessavälissä.

Erityisesti meitä demareita harmittaa se, että strategiamme nykyisessä muodossaan, sen tasapaino prosenttileikkaustavoitteineen ja eriarvoisuuden torjumisineen, ei toimi. Tämä tasapaino ei toimi niin kuin me haluamme. Leikkaustavoite nimittäin toimii, mutta eriarvoisuuden torjuminen ei toimi. Näistä ja muista syistä demareiden muille ryhmille ilmoittama tavoite on, että valtuusto saa käsitellä valtuustostrategian tänä keväänä päätösasiana, jolloin sitä voidaan tarkistaa. Voidaan ottaa tämä työllisyysohjelma ja muut hyvä asiat mukaan strategiaan ja ohjata koko kaupunkia tällä uudella tavalla.

Neuvotteluissa emme ole saaneet toistaiseksi tälle tavoitteelle riittävää tukea. Näin ollen voimamme ei riitä siihen, että me tänään saamme tämän demokratiatavoitteen toteutettua. Se ei estä sitä, että me innokkaasti lähdemme mukaan kehittämään ensi vuoden talousarviota koskevaa ohjeistusta siinä toiveessa, että saamme kannatusta niille hyville esityksille, joita me sinne tuomme siitä, miten Helsinki voi entistä tehokkaammin onnistua keskeisessä tehtävässään: torjua meitä syvästi huolestuttavaa eriarvoistumiskehitystä.

11.2.2015

Kiitos.

Valtuutettu Asko-Seljavaara

Arvoisa rouva puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Helsingin vuosikate 2014 tulee toteutumaan 91 miljoonaa euroa parempana kuin talousarvio. Menotaso on noussut 2,5 %, väestökasvu on ollut 1,5 %. Tuottavuus on lisääntynyt, kuten kaupunginjohtaja sanoi. Kuten vihreiden ryhmäpuheenvuoron pitäjä Kivekäs sanoi, menot ovat olleet pienemmät ja tulot suuremmat kuin alun perin arvioimme. Eli siis taloudellinen tilanne ei ole erinomaisen huono.

Kiinnitän huomiota kahteen asiaan: Maan hallitus antoi sote-järjestämislain esityksen 4.12. viime vuonna. Esitys on täysin ylätasoinen eikä anna mitään ohjeita alaspäin tästä ylätasoisesta sääntelystä. Helsinki tulee kuulumaan eteläiseen sote-kuntayhtymään, jossa on 53 kuntaa ja 2 miljoonaa asukasta. Ajatelkaas, miten 53 kunnan kesken sovitaan rahanjaosta. Kuntien edustajat on kutsuttu koolle 7.5. laatimaan järjestämiss päätöstä. Katsotaan, miten iso työmaa siitä tulee. Tuottamisvastuussa oleva kuntayhtymä puolestaan käsittää 23 kuntaa. Siitäkään ei ole mitään hallituksen esityksessä sanottu, miten se ohjeistetaan.

Nyt on perustettu työryhmä kansliapäällikkö Tapio Korhosen johdolla, miten kaupungin muut toiminnot jatkavat, kun sote on erotettu, eli puolet kaupungin budjetista ja työntekijöistä on siirretty suureen sote-tuottajaorganisaatioon. Se on ainakin varma, että sadoille toimihenkilöille on työtä moneksi vuodeksi, kun kaikki sote-palvelut organisoidaan uuteen asentoon. Syntyy myös uusia kustannuksia, jotka ovat ennalta-arvaamattomia. En kannata kokoomuksen strategiassa mainittua vaipaata valintaa ja "raha seuraa potilasta" -mallia, ainakaan tässä vaiheessa, sillä kustannukset ovat myös tämän suhteen täysin arvaamattomia. Parempi olisi käyttää palveluseteliä, joka on hyvin hallittavissa.

Toinen asia: Helsinki on Suomen yritysmyönteisin kaupunki, sanoo meidän ryhmäpuheenvuoromme pitäjä Männistö. Siis jos me olemme yritysmyönteisiä, meidän tulisi säilyttää Malmin lentokenttä, sillä nyt siellä on 300 työpaikkaa ja tulee olemaan tulevaisuudessa yli 1 000 työpaikkaa. Ei ole mitään järkeä hävittää näin suurta työpaikkaa ja kenttää, joka on Helsingin elinvoimalle aivan välttämätön.

11.2.2015

Valtuutettu Vesikansa

Arvoisat valtuutetut.

Ainakin te olette hyvässä vireessä nyt edellisen puhujan jälkeen. Tästä on hyvä jatkaa.

Kaupunginjohtaja esityksessään sanoi, että tuottavuustavoitteessa ollaan mahdollisesti onnistumassa. Sehän on sinänsä hyvä asia, mutta oma huoleni kyllä koskee sitä, olemmeko me saavuttaneet sitä todellista tuottavuuden nousua, mitä täällä monissa ryhmäpuheissa ja puheisakin on peräänkuulutettu. Talouden kiristämisessä on varmasti onnistuttu, se voidaan sanoa, ja osin se on mielestäni johtanut myös palvelutason heikkenemiseen. Vammaispalvelussa lähenemme suorastaan sitä minimiä, mitä kansallisesti voidaan lain mukaan tehdä. Esimerkiksi olemassa oleviin päiväkoteihin saatiin viime vuonna 300 lasta lisää niihin samoihin neliöihin, mitä meillä aikaisemmin oli. Se on joissakin päiväkodeissa johtanut myös ryhmäkokojen merkittävään suurenemiseen. Tämä mielestäni meidän pitää myös sanoa ääneen.

Etenkin taloudellisesti tiukkoina aikoina korostuu, että osaamme tehdä juuri niitä päätöksiä, mistä karsimme ja mihin sen sijaan investoimme, kun sitä rahaa on vähän. Toisin kuin valtuustoseminaarissa professori Sipilä meitä kehotti, mielestäni emme ole uskaltaneet investoida ennaltaehkäiseviin palveluihin Helsingin kokoon nähden lainkaan riittävästi. Monet muut kunnat – Imatra, Raisio ja niin edelleen – ovat sen uskaltaneet tehdä ja saaneet jo tuloksia, mutta me olemme kovin varovaisia tässä. Nämä muut kunnat voivat laskea sen oman tuloksensa nyt sekä euroissa että myös lisääntyneenä hyvinvointina.

Sen sijaan Helsingissä olemme esimerkiksi lastensuojelussa luoneet tehokkaan tuotantoputken, jota Yle on tässä viime päivinä uutisoinut. Siellä esimerkiksi 8 vuoden aikana on ollut 20 työntekijää lastensuojelussa. Tämä ei siis johdu väen vaihtuvuudesta vaan siitä mallista, jonka olemme luoneet. Itse olin sosiaalilautakunnassa, kun tämä malli 5 vuotta sitten tehtiin. Täytyy sanoa, että meidän täytyy myös kriittisesti katsoa näitä omia päätöksiämme ja nähdä niissä epäonnistumisia. Näillä makkaratehtaan malleilla ei saada todellista hyvinvointia aikaiseksi, vaan meidän täytyy kyetä tarkastelemaan niitä kokonaisuuksia, joita kaikkia nämä palvelut palvelevat – eli ennen kaikkea tässä tapauksessa tietenkin lapsia.

Menokuri ylhäältä on myös tuottanut mielestäni meille mallin, jossa työntekijät eivät pysty riittävän itsenäisesti tekemään niitä talouspäätöksiä. Jos luottaisimme siihen, että tietyllä toiminnan vapaudella ni-

11.2.2015

---

menomaan siellä ruohonjuuritasolla syntyy järkeviä päätöksiä, motivoituneita työntekijöitä ja parempia palveluita, niin uskoisin, että saisimme sitä todellista tuottavuutta aikaisemmin. Tätä olemme mielestäni tehneet vielä liian vähän.

Tein saman johtopäätöksen kaupunginjohtajan esityksestä kuin edellinen puhuja Sirpa Asko-Seljavaara, että Helsingin talouden tilanne ei ole kovin huono. Erityisesti investoinneista on sanottava, että emme kata kaikkia investointeja ilman velkaa, mutta toisaalta katamme merkittävän osan ilman velanottoa. Kaikkeen ei pidä laittaa rahaa vain elvytyksen nimissä, mutta korjausvelka on velkaa, jonka joudumme maksamaan joka tapauksessa, jos kyse on rakennuksista, joita tulemme jatkossakin käyttämään kouluina ja päiväkoteina.

Varhaiskasvatuslautakunta on joka vuosi esittänyt huolensa päiväkotien ja leikkipuistojen peruskorjausten vähäisestä määrästä tämän vuoden jälkeen. Palvelujen määrä ei tule vastata väestönkasvu ja rakennusten korjausvelka on huomattava. Peruskorjausten suunnitelmallinen ajoittaminen riittävän ajoissa olisi kaupungille kannattavaa. Riittävä päiväkotipaikkojen määrä lähellä kotia mahdollistaisi vanhempien töihinpaluun ja tuottaisi myös kaupungille verotuloja. Tätä meidän pitäisi osata katsoa.

Kiitos.

Valtuutettu Muurinen

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Suomen talouskasvu on heikkoa. Vienti on supistunut ja työttömyysasteen ennustetaan nousevan vuoden 2015 aikana. Vuoden 2016 talouskasvuksi ennustetaan nyt hiukan parempaa, mutta sekin ennuste jää matalaksi. Huolestuttavinta Suomen taloudessa on se, että verotulot eivät riitä hyvinvoinnin ylläpitämiseen ja julkisyhteisöjen velkasuhde bruttokansantuotteeseen nähden on korkea. Siksi todellisilla rakenteellisilla uudistuksilla on kiire, jotta saadaan aikaan kasvupotentiaalia ja velkaantumisen vauhti katkeamaan.

Vaikka meillä on työttömyyttä, Suomeen ennustetaan työvoimapulaa tulevana vuosikymmeninä. Siksi on huolehdittava entistä paremmin ikääntyvien kansalaisten työllistymisestä. Nyt vallitsee kaksinaismoralismi: eläkeikää on nostettu ja ihmisiä kannustettu pysymään työpaikoissa entistä pidempään, mutta samaan aikaan jo 50-vuotiaita kuulee

11.2.2015

---

syrijttävän rekrytoinneissa. Ainakin kaupungin tasolla tälle asialle olisi ehkä jotakin tehtävissä.

Helsingin taloussuunnitelman 2015—2017 mukaan kaupungin velkaantumisen pitäisi hidastua ja osa investoinneista pitäisi rahoittaa tulorahoituksella ja kiinteän omaisuuden myyntituloilla. Tätä on syytä tavoitella siksikin, että Helsingin Energian liiketuloksen tulovirta vähenee runsaalla 100 miljoonalla eurolla vuodessa. Toimintamenojen kasvun on jätävä pieneksi, vaikka samaan aikaan Helsingin väkiluku kasvaa ja palvelujen kysyntä lisääntyy myös väestörakenteen muutoksen myötä. Lisävelan otossa on kuitenkin syytä olla maltillinen, sillä muuten jätämme tulevien vuosikymmenten pienenevälle työikäisten joukolle liian suuren taakan kannettavaksi.

Helsingissä tarvitaan nyt rohkeita konkreettisia rakenteellisia muutoksia ja prosessien uudistamista muun muassa organisaatorakenteita yksinkertaistamalla ja päällekkäisiä toimintoja yhdistämällä, palveluketjuja parantamalla, turhaa byrokratiaa karsimalla, työnjakoa 3. sektorin ja yksityisten toimijoiden kanssa edistämällä ja niin edelleen. Investoinneissa on syytä keskittyä taloudellisesti tuottaviin investointeihin. Ehkä kannattaisi vielä harkita, olisiko eroteltava taloudellisesti tuottavat ja muut investoinnit eri koreihin.

Hallintokuntien on myös syytä lähentyä toisiaan ja jakaa tehtäviä järkevällä tavalla. Esimerkiksi väestön ikääntymisen tuomiin kehittämistarpeisiin voidaan vastata vain hallintokuntien yhteisillä ponnistuksilla. Stadin ikäohjelma on esimerkki useiden hallintokuntien yhteisestä työstä. Senhän me saamme pian käsiteltäväksemme.

Suomessa ja Helsingissäkin on yleisesti hyväksyttynä tavoitteena suosia avo- ja asumispalveluja laitospalvelujen sijaan. Muutosta on vaikea edistää hallitusti, ellei samalla panosteta ennaltaehkäiseviin palveluihin ja avopalvelujen sisällölliseen kehittämiseen. Helsinkiin tarvittaisiin hallintokuntien yhteinen terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen työryhmä, joka johtaisi ennakoivaa kehittämistoimintaa keskeisimpien haasteiden hoitamiseksi. Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen on sote-rakennelain voimaan tullessakin ensisijaisesti kunnan tehtävä.

Kiitos.

Valtuutettu Peltokorpi

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät kanssavaltuutetut.

11.2.2015

Täällä on käyty tämän illan aikana paljon jo puheenvuoroja, ja erittäin hyviä ja kannatettavia asioita on monessa puheenvuorossa tullut esille. Kun me käymme tätä keskustelua tulevan vuoden budjetista, niin jokaisella tietenkin vaikuttaa taustalla se ajatus, minkälaisena me näemme Helsingin ja minkälaiseksi me haluamme tätä kotikaupunkiamme kehittää, miten me näemme ihmisten tarpeet, minkälaisia palvelutarpeita heillä on, mutta erityisen tärkeää on se, minkälaista arki on helsinkiläisillä. Työtä, turvallisuutta, toimeentuloa – nämä ovat kolme asiaa, jotka itse nostan tärkeiksi. Turvallisuus sisältää ilman muuta arjen turvallisuutta, hyvät peruspalvelut, sen, että arki sujuu.

Valtuuston strategiassa hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen on nähty tärkeäksi kohdaksi. Meillähän on budjetin osalta arvioitu – osa hallintokunnista vähän paremmin, osassa ehkä vielä olisi kehittämisen varaa – terveysvaikutuksia. Sosiaali- ja terveysvaikutusten arviointi on erityisen tärkeää, jos me haluamme kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja. Vain sillä tavalla me teemme näkyväksi sitä, miten eri päätökset vaikuttava eri ihmisryhmiin.

Nostan tässä esille toisen arviointivaikutustavan: lapsivaikutusten arvioinnin. Lapsiasiainvaltuutettu esitti jo useita vuosia sitten, että Suomessa pitäisi ruveta päätöksenteossa toteuttamaan lapsivaikutusten arviointia. Olen itse muutamia vuosia aikaisemmin jo nostanut tämän Helsingin kaupunginvaltuustossa myös esille ja nostan sen nyt uudelleen. Minun mielestäni meidän olisi syytä miettiä, olisiko meidän päätöksenteossamme ruvettava tekemään ja toteuttamaan lapsivaikutusten arviointia. Sillä tavalla me tekisimme näkyväksi sen, mitä päätökset vaikuttavat pienimpiin kansalaisiin, pienimpiin kaupunkilaisiin, heidän arkeensa ja myös perheiden arkeen. Luulen, että joitakin päätöksiä olisimme pohtineet uudelleen ja ehkä päätyneet myös toisenlaiseen päätökseen, jos lapsivaikutusten arviointia olisi toteutettu.

Arvoisa puheenjohtaja.

Professori Sipilä toi valtuustoseminaarissa esille vanhustenhuollon osalta varsin hätkähdyttävän ajatuksen, joka on valitettavasti monen osalla totta. Meidän pitää miettiä, mikä on se arki, minkälaista me haluamme ikääntyneille ihmisille ja myös niille, jotka tarvitsevat erityistä tukea ja apua arkeensa, rakentaa. Näemmekö me heidät vain kohteina, joita pitää hoitaa hengissä pysymisen edestä, vai ovatko he ihmisiä, jotka ovat oikeutettuja ihmisen kohtaamiseen, inhimilliseen arkeen?

Nostan tähän esille myös sen, että meidän pitää meidän asuntopolitiikkaamme miettiä myös tästä näkökulmasta. Yhteisöllisyys voi rakentaa paljon. Se voi helpottaa monen arkea.

11.2.2015

Arvoisa puheenjohtaja.

Valtuutettu Vesikansa toi omassa puheenvuorossaan hyvin esille sen, että meidän pitää kriittisesti arvioida ja tarkastella päätöksiä – menneitä päätöksiä – ja rohjeta myös välillä muuttamaan niitä.

Ledamoten Brettschneider

Värderade ordförande. Bästa fullmäktigeledamöter.

Jag börjar på samma sätt som den föregående talaren slutade, nämligen med att citera Jorma Sipilä. Han konstaterade i sin föreläsning för oss på strategiseminariet i Hyvinge att vi idag lever i medelklassens välfärdssamhälle.

Elämme keskiluokan hyvinvointiyhteiskunnassa. Jorma Sipilä totesi myös, että on aivan liian vähän rahaa sosiaali- ja terveydenhuollon menoihin ja sosiaalisiin investointeihin.

Björn Månsson mainitsi puheenvuorossaan, miten tämän valtuustokauden säästötoimenpiteet ovat kohdistuneet nimenomaan koulutukseen ja sosiaali- ja terveystalouteen. Olemme juustohöylämenetelmällä leikanneet vammaisten ja vanhusten palveluja – esimerkiksi kuljetuspalvelua, ja muun muassa poistaneet kuljetuspalvelujen käyttäjien niin sanotut vammaiskortit. Lakkautamme laitospaikkoja avohoidon hyväksi, mutta sekä taloudelliset että henkilöstöresurssit eivät riitä lisäämään kotihoidon tai tukipalvelujen määrää samassa tahdissa kuin vähennämme laitospaikkoja.

200 vakanssia lakkautetaan sosiaali- ja terveysvirastossa, mutta resurssit ennaltaehkäisevälle työlle esimerkiksi lastensuojelussa eivät riitä pitkäjänteiselle työlle. Ne säästöt, jotka tällä juustohöylämenetelmällä saadaan aikaiseksi, voivat läheisessä tulevaisuudessa johtaa moninkertaisiin menoihin, kun ennaltaehkäisevien toimenpiteiden tai tukipalvelujen puute johtaa siihen, että tarve lasten huostaanotoille tai vanhusten ja liikuntavammaisten laitospaikoille lisääntyy.

Arvoisa puheenjohtaja.

Onko meillä varaa säästää sosiaali- ja terveystalouteen, jos ja kun säästöjen seuraukset todennäköisesti tulevat maksamaan, ei vain kaupungille vaan myös henkisesti tukea tarvitseville asukkaille moninkertaisesti tulevaisuudessa?

11.2.2015

Det har många gånger från den här talarstolen framförts att social- och hälsovårdssektorn ständigt underbudgeteras. Jag ansluter mig härmed också till de här talarna och uttrycker en förhoppning om att de faktiska behoven, med beaktande också av stigande arbetslöshetssiffror och en inflyttning med över 10 000 nya invånare per år, att de här faktiska behoven faktiskt beaktas på ett mera realistiskt sätt när nästa års budget görs upp.

Kiitos. Tack.

Ledamoten Oker-Blom

Arvoisa puheenjohtaja.

Ryhmäpuheenjohtajamme esitti ryhmäpuheenvuorossamme ehdotuksen, että investointejamme voisi nettobudjetoida eli katsoa, mikä kunkin investoinnin tuotto on ja sitä kautta kenties saada investointien nettokustannukset alas ja verraten tiukkoihin investointimäärärahoihin hie-
man väljyyttä. Itse olenkin pitkään puoltanut kahden investointibudjetin tekemistä. Meillä olisi investointikatto niille infran, kuntapalveluiden, julkiseen liikenteeseen ja esimerkiksi puistoihin investoinneille, jotka eivät tuota mitään varsinaista rahallista tuottoa. Toki nekin tuottavat muuta hyödyllistä. Sitten olisi toinen kategoria, jossa ei tarvitsisi olla välttämättä määrällistä kattoa, mutta sen sijaan prosentuaalinen tuottotavoite. Prosenttiraja voisi olla melko alhainen ja silti kannattaa sijoittaa asun-
torakentamiseen, kaavoittamiseen, kaupalliseen käyttöön sekä kaupungin omistuksessa olevien yhtiöiden laajentamiseen – mainitakseni tärkeimmät.

Investointeja on hyvin monenlaisia. Pahimmillaan kaupungin poisto- ja ylläpitokustannusten taso nousee rankasti. Parhaimmillaan investoinneista saadaan hyvää tuottoa ja päälle aineetonta iloa ja kaupungin kehitystä.

Kiitos.

Valtuutettu Huru

Kiitos, puheenjohtaja.

Turha sitä on kieltää: Helsinki on palveluiden kaupunki. Tätä edellyttää kuntalaki, ja Helsingin strategiassakin palvelut ovat esillä. Kuntalain

11.2.2015

---

mukaan kaupungin tehtävä on edistää kaupunkilaisten asioita. Tämä tehtävä on ensisijainen, muut ovat toissijaisia. Mutta millä turvataan arki, kun rahavirrat pienenevät yhtiötetyistä Helsingin Energiasta ja Satamasta? Perusarki on se, mikä tekee kaupunkilaisen olon mukavaksi. Perusarki on työtä ja toimeentuloa, eläkkeellä pärjää, vuokran saa maksetuksi ja verotus on kohdallaan.

Kaupunginjohtajan esittämät plussaluvut herättävät kysymyksen ihmeestä. Luettelon miljoonaluvut olivat kirjanpidollinen myyntivoitto 1 miljoonaa, HUSilta 5 miljoonaa, sotesta jopa +19 miljoonaa ja peruskaupungin toimintamenoissa luku oli jopa 72 miljoonaa euroa. Onko tässä nyt Guggenheimin mentävä aukko? Kysyn vain ja vastausta odotan. Näillä plussaluvuilla verotus ja Helsingin veroäyri lienevät kohdallaan vuonna 2016 ilman korotuspaineita.

Mitä muuta hyvää olisi tiedossa vuonna 2016? Terveillä päätöksillä sosiaali- ja terveyspalvelut toimivat, kaupunkilaisia kohdellaan tasavertaisesti palveluissa, apua annetaan ajoissa, vanhukset hoidetaan ja omaishoitajat eivät uuvu taakkansa alle, kun kaupunkilaisten osallisuutta ja omaa vastuuta peräänkuulutetaan. Perussuomalaisten Helsingin valtuustoryhmä on kannattanut kaupunginosissa toimivia asukastiloja, mihin esitellyistä summista voisi sijoittaa rahaa.

Maahanmuuttajien osalta meillä on ongelma. Ongelmista suurin on se, että puhuessasi asiasta leimaudut. Helsinki kantaa suuren taakan maahanmuuttajien kotoutumisessa ja asuttamisessa samaan aikaan, kun muualla Suomen maassa kärsitään suuresta muuttotappiosta. Perussuomalaiset eivät turhaan peräänkuuluta kaupungin johdolta aktiivisia toimia vaikuttamisessa valtiovallan suuntaan sen puolesta, että Helsingistä ei tulisi yhtä suurta maahanmuuttajakeskusta. Muita pohtimisen aiheita ovat maassa oleskelu, majoittuminen, itsestään huolehtiminen, paperittomien hoito – jopa väärillä sosiaaliturvatunnuksilla – ihmiskauppa, mutta tärkeintä on, että kaupunkilaisia kohdellaan tasavertaisesti palveluissa. Vain siten Helsinki on hyvä kaupunki elää.

Kiitos.

Valtuutettu Ingervo

Hyvät valtuutetut. Arvoisa puheenjohtaja.

Itse pidän tärkeänä, että myös maahanmuuttajataustaiset saavat, samalla tavalla kuin muutkin Suomessa asuvat, valita, missä päin Suo-

11.2.2015

---

mea haluavat asua. Mutta varsinainen puheenvuoro, mitä olin tulossa pitämään, alkaa nyt.

Poliittiset päätöksen tuottavuustavoitteista ja investointikatosta ovat mielestäni kääntyneet itseään vastaan. Me päätöksentekijät, jotka olemme tehneet päätöksen – huonon sellaisen – voimme myös kumota sen. Toivottavasti näin käy pian.

Talouden mittareiden yliveraisuus mietityttää. Esimerkiksi perusopetuksessa olisi korkea aika saada päätöksenteon pohjaksi muita keskeisiä mittareita kuin seinistä säästämisen mantra. Nämä tilatarvemittarit, mitä opetushallituksella on, niitä toivon, että jo käytetään, mutta en ole saanut vahvistusta, käytetäänkö. Homeen pilaamia ja muuten sisäilmaltaan terveysriskikoulutiloja ei pitäisi laskea mukaan näihin oppilaspaikkoihin – laskennallisiinkaan – ennen kuin ne on korjattu.

Nyt tehdään uusia opetussuunnitelmia innolla kouluissa. On tärkeää, että niiden toteuttamiseen on myös tiloja ja resursseja. Olen iloinen tästä lapsivaikutusten arvioinnista, joka on tullut useammassakin puheenvuorossa esille. Terveysvaikutuksia kannattaa edelleenkin arvioida, ja jos niiden antaisi vaikuttaa päätöksentekoon nykyistä enemmän, niin suunta voisi muuttua paremmaksi myös tuottavuuden osalta. Helsinki on kasvava kaupunki ja lasten ja nuorten määrät ovat onneksi kasvussa.

Nyt on ollut esillä muuttaa kaikki kaupungin koulut vähintään 500 oppilana kouluiksi. Itse en ole ymmärtänyt, mihin tämä minimi perustuu. En usko, että hallinnollisella yhdistämisellä kikkailu eri kortteleissa sijaitsevien koulurakennusten osalta edistää yhtenäistä peruskoulua. Se ei synny pelkän nimen perusteella. Mielestäni Helsinkiin mahtuu sekä isoja että pieniä kouluja.

Päivähoitoikäisten lasten määrä kasvaa. Kovasti odotan, että saataisiin joskus varhaiskasvatuslakiin tämä velvoittava lapsiryhmäkokomaksimi. Helsingissä on eskareitakin ? tilasäästöpuuhissa pidetty. Jos eskarit, 6-vuotiaiden ikäluokka siirretään eri rakennukseen ennen koulun aloittamista kuin missä on ennen ollut, niin monilapsisissa perheissä tämä tuottaa selkeitä ongelmia. En muutenkaan ymmärrä, miksi yksi ikäluokka pitäisi siirtää aikaisemmin jonnekin 1 vuodeksi.

Lastensuojelun sijoitusten tarve Helsingissä ei ole vähentynyt. Voisi sanoa, että erityisesti yli 13-vuotiaiden osalta tämä kiireellisten sijoitusten tarve on suuri. Samaan aikaan tulee viesti sieltä lastensuojelun kentältä: vähenee pieniä ja osaavia kuntouttavia yksiköitä. Itse olen ollut erittäin huolissani tästä, minkä Sanna Vesikansa ainakin toi hyvin

11.2.2015

---

esille: lastensuojelun prosessien pilkkomisesta. Se ei ole tuottanut toivottua tulosta. Minun mielestäni kannattaisi siinä kääntää suuntaa. Imatran malli voisi olla yksi, joka auttaisi alkuun, mutta varmaan on muitakin.

Odotetaanko Helsingissä liian myöhään, ennen kuin lapsiperhe saa apua? Tuottavuustavoitteena ajoissa auttaminen olisi hyvä ja sitovana tavoitteena esimerkiksi koti- ja lastenhoitoavun tarjoaminen lapsiperheille, erityisesti yksinhuoltajaperheille vaikka kokeiluna asiakasmaksutta, voisi lisätä tuottavuutta, sillä erityisesti yksinhuoltajat poikineen ovat yliedustettu lastensuojelun asiakasryhmä. Samoin tätä tuottavuutta lisäisi varmaankin ajoissa auttaminen, iltapäivätoimintaryhmien resursointi ja ennaltaehkäisy muutenkin. Kesätyöseteli on mielestäni yksi, joka lisäisi tuottavuutta aika piankin. Nuorilla sen ensimmäisen työpaikan saamisesta voi olla paljon kiinni.

Kaiken kaikkiaan tämä ajoissa auttaminen ja varhainen tuki ovat parhaiten tuottavuutta lisääviä. Ajoissa tuki tulee silloin, kun se tuntuu tuelta eikä kontrollilta.

Valtuutettu Hakanen

Arvoisa puheenjohtaja.

SKP:n ja Helsinki-listojen ryhmä esittää, että ensi vuoden budjettiraa-min valmistelussa korvataan mekaaniset tuottavuustavoitteet palvelujen vaikuttavuusarvioinnilla. Tuottavuutta ja tehokkuutta mitataan yleensä suoritteilla työtuntia ja euroa kohti. Suoritteiden, esimerkiksi oppituntien tai lääkäriissäkäyntimäärien luku ei kuitenkaan kerro, onko opetus ollut hyvää, potilas parantunut tai kirjastossa kävijä löytänyt hakemansa. Palvelujen tarvitsijoiden kannalta tuottavuuden ja tehokkuuden lisäys tarkoittaa usein pikemminkin kielteisiä asioita. On liian vähän hoitajia, liian vähän opettajia, liian vähän kouluavustajia ja niin edelleen.

Se, mikä näyttää taloushallinnossa ehkä tuottavuuden heikentymiseltä, voi puolestaan tarkoittaa sitä, että työntekijöillä on enemmän aikaa paneutua ihmisten tarpeisiin ja sen takia myös mahdollisuus tarjota parempaa palvelua. On tietysti asioita, jotka hoituvat tehokkaammin uudella tietotekniikalla, mutta ei sekään vähennä esimerkiksi opettajien työtä tai korvaa hoito- ja hoivatyössä ihmisten välistä kanssakäymistä.

Kun täällä valtuustossa on vältelty tuottavuustavoitteista, ei kyse ole todellakaan vain taloudesta vaan siitä, mikä on julkisen palvelun tarkoi-

11.2.2015

---

tus. Meidän mielestämme tavoitteena julkisissa palveluissa eivät ole suoritteet, saati liikevoitot, vaan ihmisten hyvinvointi, terveys, sivistys, osallisuus ja mahdollisuus vaikuttaa asioihin.

Lopuksi, arvoisa puheenjohtaja, haluaisin kysyä kaupunginjohtajalta asiasta, joka koskee kaupungin yhtiöitä, erityisesti Helsingin Energiaa, Satamaa, mutta periaatteessa myös muita tytäryhtiötä. Budjettiraamin valmistelun kannalta aika oleellinen kysymys on, millä tavalla arvioidaan näiden yhtiöiden mahdollisia osinkotuloja. Investointikaton kannalta on tietysti kaupunkikonsernin tasolla oleellista tietää, ei vain peruskaupungin vaan myös tytäryhtiöiden investoinnit. Kun kaupunginhallitus käsittelee budjettiraamia, millä tavalla on esillä tämä kokonaisuus, myös tytäryhtiöt?

Toiseksi: kun näitä energialaitosta ja Satamaa yhtiöitettiin, sinne kirjattiin valtuuston päätös, että turvataan valtuuston tiedonsaanti. Millä tavalla tämä tiedonsaanti aiotaan turvata jatkossa? Esimerkiksi nyt on liikkeellä kahta täysin päinvastaista tietoa siitä, aiotaanko jakaa senttiäkään osinkoja Helsingin Energiasta tai muista liikelaitoksista, kun tehdään viime vuodelta tilinpäätöksiä ja tältä vuodelta valmistellaan suuntaviivoja taloudenhoidolle. Toisen mukaan ei makseta mitään, toisen mukaan valtuuston päätös on voimassa, eli maksetaan.

Valtuutettu Lovén

Kiitoksia, puheenjohtaja.

Vuoden 2016 talousarviota työstettäessä on syytä ottaa huomioon muun muassa SDP:n ryhmän Hyvinkään strategiaseminaarissa esiin ottama asia. Strategiaohjelman 1 %:n tuottavuustavoite on kova. Se on jopa liian kova väestön kasvaessa hurjaa vauhtia kaupungissamme. Tätä olisi syytä pohtia todella. Haluaisin muistuttaa siitä, ettei strategiaohjelma oikeuta automaattisesti 1 %:n leikkaustavoitetta joka vuodelle. Tällainen tulkinta on muokattu vaan jossain vaiheessa matkan varrella.

Mielestäni tuottavuutta voisi kuvata esimerkiksi niin, että vuonna 2015 100 eurolla tuotetaan palvelua tai jotakin muuta 100 yksikköä, ja vuonna 2016 sillä samalla resurssilla, sillä samalla satasella, tuotamme palvelua tai jotakin muuta 101 yksikköä. Mutta jos taas vuonna 2016 tuotamme 99 eurolla 100 yksikköä, olemme leikanneet resursseja 1 %:n. Valtuustokauden aikana tämä tarkoittaisi Raisen kokoisen kaupungin väkeä, jolla ei olisi lainkaan asuntoja, kouluja, päiväkoteja, sosiaali- ja terveyspalveluita tai kulttuuria. Tällä tavalla vain kurjistamme Helsinkiä,

11.2.2015

---

eikä strategiaohjelmaan sitouduttaessa ole siihen pyritty eikä näin tule menetellä.

Lisäksi jaan tässä salissa aiemmin todetun näkemyksen: strategiaohjelmaan tulisi sitoutua nimenomaan muilla tavoin kuin leikkaamalla resursseja. Eriytymiskehitykselle ei ole saatu oikeastaan mitään aikaan tällä valtuustokaudella. Tähän tulee nyt panostaa aidosti.

Kiitoksia.

Valtuutettu Arajärvi

Arvoisa puheenjohtaja.

Yhdistyneiden kansakuntien lapsen oikeuksien komitea on Suomen määräaikaissraportin johdosta antamissaan päätelmissä kehottanut Suomea varmistamaan, että se toteuttaa toimet, joilla luodaan tehokas järjestelmä lapsen oikeuksia koskevien toimintapolitiikkojen koordinoimiseksi kaikkien asianomaisten toimijoiden ja laitosten välillä kaikilla tasoilla. Tämä byrokratiakieli on YK-kieltä. Tässä tarkoituksessa sopimusvaltioiden olisi kehitettävä kattava toimintapolitiikka ja -suunnitelma yleissopimuksen täysimittaiseksi täytäntöönpanemiseksi. Toimintasuunnitelmaan olisi sisällytettävä erityisiä määräaikaista ja mitattavia päämääriä ja tavoitteita, joiden avulla pystytään tehokkaasti varmistamaan, että kaikki lapset voivat nauttia lapsen oikeuksien sopimuksen takaamista oikeuksista ja että kyetään seuraamaan tavoitteiden toteutumista. Toimintasuunnitelma olisi sidottava alakohtaisiin, kansallisiin ja kunnallisiin strategioihin ja talousarvioihin, jotta voidaan varmistaa tarvittavat henkilöstö- ja taloudelliset sekä tekniset voimavarat. Se oli lapsen oikeuksien komitean päätelmä Suomea koskien.

Komitea siis suosittelee, että sopimusvaltio tarjoaa kunnille riittävät voimavarat erityisesti lapsen oikeuksien toteuttamisen varmistamiseksi. Se tarkoittaa, että erikseen kussakin kunnassa lasten tarpeisiin on osoitettava määrärahoja tehokkaalla seurannalla ja on varmistettava määrärahojen asianomainen taso. Edelleen tulee ottaa käyttöön lapsibudjetointi, jossa seurataan talousarviota lapsen oikeuksien näkökulmasta. Tässä tarkoituksessa on seuraava ? osoitettavat määrärahat ? sekä ottaa huomioon komitean suositukset.

Tästä syystä olisi tarpeellista ja tarkoituksenmukaista koota Helsingin kaupungin talousarvioon lapsiin kohdistuvat voimavarat erilliseen tarkasteluun. Tämä voitaisiin tehdä esimerkiksi liitetiedostona rikkomatta varsinaista budjetin rakennetta. Tällöin seurantaan tulisivat suoraan

11.2.2015

---

lapsiin kohdistuvat talousarvion osat, kuten päivähoito, varhaiskasvatus, opetustoimi lasten ja nuorten osalta, nuorisotoimi ja vastaavat ensisijaisesti tai yksinomaan alle 18-vuotiaisiin kohdistetut toimenpiteet. Tämän lisäksi olisi muista määrärahoista eriteltävä alle 18-vuotiaisiin kohdistuvat määrärahat ja perusteltava erikseen niiden riittävyys ja kohdentamisperusteet.

Esimerkiksi terveydenhuollossa olisi eriteltävä synnytyksiin, lasten ja nuorten terveydenhuolto, mukaan lukien mielenterveyshuolto, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto sekä sosiaalitoimen puolella ainakin lastensuojelun ja esimerkiksi toimeentulotuen osalta lapsiin kohdistuvat osat. Myös olisi eriteltävä aikuisiin kohdistuvat sosiaali- ja terveydenhuollon seurauksena lapsiperheiden lapsiin kohdistuvat menot. Esimerkiksi aikuisten mielenterveyshuolto vaatii sosiaalitoimessa lapsiin kohdistuvia toimenpiteitä. Vastaavasti tilinpäätöksessä ja talousarvion seurannassa olisi lapsiin kohdistuvat toimenpiteet ja vaikutukset erikseen eriteltävä.

Ja ? olen samaa mieltä kuin Jape Lovén äsken siitä, miten tuottavuutta on mitattava. Tuottavuus ei ole synonyymi säästölle tai leikkaukselle.

Kaupunginjohtaja Pajunen

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Valtuutettu Hakanen tiedusteli konsernin raportointia ja osingonjakopoliittikkaa siinä tilanteessa, kun ennen kaikkea Helsingin Energia tai Helen Oy ja Helsingin Satama Oy on perustettu. Yhtiöittäminen tapahtui vuodenvaihteessa. Ensiksi on todettava se, että tilanne on omistajapolitiikan kannalta tietenkin se, että muodostamme uusia käytäntöjä tällä hetkellä. Tämä kuluva vuosi on eräänlainen oppimisprosessi niin yhtiöille kuin omistajaohjauksellekin.

Mitä sitten osinkoihin tulee, niin lähtökohtanahan tietenkin on se, että osinkoja yhtiö voi maksaa silloin, kun jakokelpoista omaa pääomaa on olemassa. Käytännössä se siis tarkoittaa, että tuloksesta, josta on maksettu yhteisövero, muodostuu jakokelpoista omaa pääomaa, josta voidaan maksaa osinkoa.

Itse näen niin, että miten käytännössä asia tulee toteutumaan, niin ensisijaisesti ? tietenkin yhtiölle on valittu hallitus, joka tekee yhtiökokoukselle esityksen siitä, minkälaista osinkoa kunkin tilinpäätöksen hyväksymisen yhteydessä tultaisiin jakamaan. Kuka sitten päättää osingon määrästä, niin se on tietenkin suvereenisti yhtiökokous. Yhtiöillä on yksi

11.2.2015

100-prosenttinen omistaja – se on Helsingin kaupunki – ja yhtiökoko-
uskäyttäytymisestä taas päättää kaupunginhallituksen konsernijaosto.
Silloin suvereeni päätösvalta on konsernijaostolla. Miten konsernijaosto
sitten tulee muodostamaan oman päätöksensä, tuleeko siihen kaupun-
ginhallituksen tai valtuuston ohjeistusta, sitä on vaikea tässä vaiheessa
sanoa, mutta se on selkeää, että viime kädessä siis kaupunginvaltuus-
to määrittelee ne linjaukset, minkälaista osinkopolitiikkaa tullaan harjoit-
tamaan, ja osingon määrä, niin kuin sanoin, määrittyy pitkällä tähtäyk-
sellä siitä, minkälaista tulosta yhtiöt tulevat tekemään.

Sitten toinen kysymys oli se – tai näin ymmärsin – että miten tullaan
raportoimaan uutta kokonaisuutta, jossa liikelaitokset, jotka olivat en-
nen tämän kaupungin muurien sisällä ja raportointipohjana oli se, niin
kuin äskenkin käytin tässä avauspuheenvuorossani sitä, että toisaalta
raportoidaan virastojen yhteisiä tuloksia ja sitten kaupunkikokonaisuut-
ta, jossa on liikelaitokset mukana. Jatkossa on tarkoitus kehittää rapor-
tointia niin, että meidän neljännesvuosiraportteihimme tulisi vastaavalla
tavalla informaatiota konsernista kuin on ollut liikelaitoskokonaisuudes-
ta. Kuitenkin muistaen sen, että kaupungin konserni on hyvin laaja ko-
konaisuus – taitaa olla tytäryhteisöjäkin jopa toista sataa – niin me
emme pysty kaikista tytäryhtiöistä saamaan sillä tavalla reaaliaikaista
tietoa, että pystyisimme samalla tarkkuudella kuin kaupungin omasta
toiminnasta raportoimaan. Mutta sen sijaan näistä merkittävimmistä yh-
tiöistä kyllä saamme. Silloin, jos konserniyhtiöstä katsoo 3 merkittävintä
talouden kannalta, ne ovat Helen Oy, Satama Oy ja Heka eli asuntoyh-
tiö. Pyrimme löytämään raportointimallin, jossa kaupunginvaltuuston ja
-hallituksen saama informaatio on vastaavalla tasolla kuin aikaisemmin.

Sitten kolmantena, miten turvataan valtuuston tiedonsaantioikeus. Se-
kä Helen että Satama Oy:n yhtiöjärjestyksessä on pykälä – luen tämän
suoraan – tietojensaantioikeus. Valtuuston päätöksellä on kirjattu seu-
raavasti: "Helsingin kaupungin luottamushenkilöillä on oikeus saada yh-
tiöltä tietoja ja nähtäväkseen asiakirjoja, joita he toimessaan pitävät
tarpeellisina. Tietojensaantioikeus ei kuitenkaan koske sellaisia tietoja
ja asiakirjoja, jotka viranomaisen asiakirjoina olisivat lain mukaan sa-
lassa pidettäviä." Eli tämä on se tapa, jolla valtuusto on halunnut turva-
ta tiedonsaantioikeutensa. Niin kuin sanottu, tässä vaiheessa olemme
oppimisprosessissa, jossa sitten yritämme löytää niitä periaatteita käy-
tännön esimerkkien kautta siitä, miten tämä yhtiöjärjestyksen pykälä
tullaan käytännössä toteuttamaan.

Ledamoten Storgård

Ärade ordförande. Bästa fullmäktige.

11.2.2015

Minä olin toissapäivänä puhumassa lasten ja nuorten hyvinvointia käsittelevässä seminaarissa yhdessä lapsiasiainvaltuutetun ja Lastensuojelun Keskusliiton puheenjohtajan kanssa. Tässä on puhuttu nyt paljon lastensuojelusta. Minä en kertaakaan niitä asioita, mutta otan esiin joitakin näkökohtia. Minä olen todella iloinen, että moni otti esille tämän lapsivaikutusten arvioinnin päätöksenteossa ja virkamiesvalmistelussa. Tämä oli nimittäin se kuumien aihe myös tässä seminaarissa.

Usein on nyt tuntunut siltä, että sosiaali- ja terveydenhoidon uudistuksessa puhutaan vain "te"-osuudesta ja se "so"-osuus jää vähemmälle. Helsingissä on 1 ainut sosiaalityöntekijä vastaa liki 100 lapsesta. Meillä odottaa tälläkin hetkellä 30 huostaan otettua lasta sijoitusta sijaisperheisiin. Viime vuonna näitä lapsia sijoitettiin 93. Kyllä minusta tuntuu hirvittävältä puhua siitä, mitä se maksaa, kun on kuitenkin kysymys ainutkertaisesta lapsen kasvuiästä. Mutta se maksaa. Jokainen huostaanotto 90 000 euroa vuosittain. Lapsen psyykevaurioilla ei taas sitten ole hintaa.

Alibudjetointi, kuten valtuutettu Brettschneider tässä totesi, on arkipäivää. Tuen pitää löytyä sieltä, missä perheet ovat – kaikki perheet: neuvolassa, päiväkodissa, koulussa. Siihen on annettava riittävästi työkaluja. Helsinki toimii edelleen hyvin jäykästi, jopa järkyttävän jäykästi, ja kun prosesseja on pilkottu, niin niitä on pilkottu käsittämättömästi. Kun muutenkin piinattu lapsi joutuu kohtaamaan kymmeniä sosiaalityöntekijöitä ja joka kerta selittämään tilanteensa uudelleen, se on minun mielestäni hyvin huonoa toimintaa. Kukaan ei kanna kokonaisvastuuta lapsen elämänsästä. Silloin oikeasti saattaa olla kysymys elämästä ja kuolemasta. Eerika on jo menetetty. Kuinka monta muuta lasta sitten putoaa avun ulkopuolelle?

Joskus olisi hyvä katsoa omien rajojen taakse. Viime viikolla Lastensuojelun Keskusliitto, Huoltajasäätiö ja Kuntaliitto palkitsivat Raision kaupungin vuoden lastensuojelupalkinnolla. Raisiossa perheet saavat lainata niin sanotun perhevalmentajan kaupunginkirjastossa. Hän työskentelee lastenosastolla, ja kaikilla on mahdollisuus tulla juttelemaan. Se on matalan kynnyksen palvelua. Porvoo sai kunniainiminnan pitkäjänteisestä kehitystyöstä. Avopalveluja on kehitetty huomattavasti ja huostaan otettujen lasten lukumäärä on puolittunut vuodesta 2006. Toinen kunniainiminnan saaja oli Kaarina, jossa kaupungin Olkkari-perhekeskuksessa voi tavata lapsi- ja perhetyöntekijän ilman ajanvarausta.

Meidän täytyy muistaa, että lapset eivät elä tyhjiössä. Koko ympäristö vaikuttaa hyvinvointiin. Näitä lapsivaikutuksia on osattava löytää ja ar-

11.2.2015

---

vioida niin kaupunkisuunnittelussa, kulttuuripalveluissa kuin varhaiskasvatuksessakin, joka alueella. Lasta ja lapsen elämää on kohdeltava kokonaisuutena. Muuten tästä hyvästä muutoksesta ei tule pysyvää. Tämä on meidän aikuisten velvollisuus. Lapsuutta ei voi kelata taaksepäin. Tämäkin hetki on jo mennyt. Se, mitä talousarviossa näkyy numeroina, on lasten elämää.

Valtuutettu Abdulla

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Tässä on hyvä jatkaa. Kyllä lapsuutta ei voi taakse kelata, valitettavasti. Kerran vain ollaan lapsia.

Mutta jos mennään aiheesta toiseen, vielä työllisyyteen. Työllisyyden ja työllistymisen edistäminen tulee ykköstavoitteemme. Minun mielestäni tässä on todella tärkeää, tällainen isokokoinen kaupunki, jossa ihmiset helposti syrjäytyvät, niin löytävät oman tiensä myös tekemään töitä. Jokainen työtä tekevä tuottaa kaupunkimme kassaan veroa. Myös vaikeasti työllistyvät, kuten nuoret, vajaakuntoiset ja maahanmuuttajat maksavat työtulostaan veroa.

Toinen tärkeä asia on: tarvitaan lisää kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja. On kohtuutonta, ihmiset odottavat Helsingin kaupungissa, Stadissa, yli 20 000 epätoivoisesti kohtuuhintaista vuokra- tai asumis-. Ihmiset eivät pysty maksamaan kalliita ja kovarahaita ? asumismuotoja, vaan he odottavat kipeästi, varsinkin nuoret, kuten monta kertaa on huomattu, että he kipeästi kyllä odottavat, että talo on kohtuullinen, ei pysty vuokraamaan, tai vuokratalo on kohtuuhintainen.

Kun monetkin täällä sanottiin, julkinen palvelu alibudjetoinnista on kauaskantoisia ja epäinhimillisiä seurauksia. Me olemme jo nähneet täällä – minä olen todella iloinen – monet tänään ovat maininneet tässä viimeis ? alibudjetointi varsinkin sosiaali- ja terveys- ja opetuslalla oli todella suuri vahinko Helsingille. Minä toivon, että tämä ei jatku.

Viimeisenä, mutta ei vähäisimpänä, on investoinneista. Kun puhutaan investoinneista, ykkösenä täytyy olla homekoulujen, päiväkotien, nuorisotalojen korjausta. Ne ovat myös tärkeä asia, missä meidän viihtyvyytemme, lasten, nuorten ja myös työntekijöiden, jotka ovat siellä, kannalta erittäin tärkeä asia.

Kiitos.

11.2.2015

Valtuutettu Kanerva

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

En ollut ajatellut puhua maahanmuutosta, koska meidän puoluees-
samme on monta, jotka ovat paljon innokkaampia siitä puhumaan. Mut-
ta nyt kuitenkin, kun eläkkeitä ja lapsilisiä leikataan, työttömyys rehot-
taa, yleinen köyhyys, turvattomuus, naapurivaltio ? , niin silloin tämä
maahan muutto on ihan tällainen miniasia. Mutta kun tuossa Hurun pu-
heen jälkeen Ingervo sanoi, että "tervetuloa vaan tänne Helsinkiin,
kaikki maahanmuuttajat" – jos sinä sanot, että "tervetuloa Suomeen",
niin en minä olisi tullut puhumaan. Nimittäin ongelma on se, että kun
tähän maahan tulee maahanmuuttaja, hänet maksetaan Kemijärvelle. 7
hengen perhe – siellä on asunto, rahat menevät sinne, "olkaa siellä".
Jonain päivänä, kun ne tulla tupsahtavat, joku täältä panee jalkansa
Helsingin asemalle, niin se on heti asuntojonossa ensimmäisenä. En
minä sano sitä, että tällä poistettaisiin asunto-ongelmat, mutta ei tällä
kyllä sitä helpotetakaan.

Tässä vaan pikkuinen viesti. Mutta toisaalta laki sallii tämän, ja oikeas-
taan tämä on viesti, jos täällä sattuisi vielä joku kansanedustaja ole-
maan, niin muist ? , että miettikääpä, pitäisikö lakiin tehdä jonkun-
laista muutosta tähän.

Valtuutettu Huru

Puheenjohtaja.

Strategiaohjelma – aion kyllä nyt lukea sieltä ihan oikeasti tässä suo-
raan, koska se, mikä minua murehduttaa, on tämä, että täällä sanotaan
ihan kauniisti, että ikääntyvistä huolehditaan. 1. kapiteli päättyy siihen,
että "ikääntyvät ovat myös merkittävä voimavara omaishoitajina lähei-
silleen tai vapaaehtoistoimijoina". Mutta millä tavalla heitä tuetaan? Mi-
ten se näkyy meidän talousarviossamme 2016? Ehkäpä sinne voisi nii-
tä sotesta yli jääneitä rahoja laittaa, tai mikä HUSilta tuli, se 5 miljoo-
naa.

Teksti jatkaa: "Tavoitteena on varmistaa ikääntyneille ihmisille turvalli-
nen ja arvokas elämä. Palvelurakennetta uudistetaan lisäämällä kotiin
annettavia ja kotona asumista tukevia palveluja ja vähentämällä laitos-
hoitoa. Kotihoitoa, omaishoitoa, toipilasajan hoitoa sekä kuntoutusta
kehitetään ikääntyneiden toimintakyvyn edistämiseksi ja ylläpitämisek-
si. Ympäri vuorokautista hoitoa ja hoivaa tarjotaan sitä tarvitseville kau-
punkilaisille vanhusten keskuksissa, palveluasumisessa ja pitkäaikais-

11.2.2015

---

hoidossa. Palveluketjun sujuvuudesta huolehditaan siten, että palvelumuodosta toiseen siirtyminen sujuu viiveettä. Palveluja kehitetään myös palvelusetelien avulla."

Työssäni näen sen, miten helsinkiläiset makaavat, erityisesti ikäihmiset, ja katson, että HUSin tehtävä ei ole ottaa koppia siinä vaiheessa, kun kotiin on unohdettu vanhus, kun hän märkivän haavansa kanssa tulee hoitoon. Sähköisiä järjestelmiä halutaan kehittää ja ottaa se osaksi palvelutuotantoa, mutta miten se saadaan toimivaksi niin, sillä vanhuskin on ihminen. Hän ei ole virtuaalivanhus – ei koneellinen eikä koneellistettava. Hän on edelleen se, joka tarvitsee hoitoa ihmiseltä ihmiselle.

Täällä mainittiin myös useasti, että jätämme liian suuren taakan kanttavaksi tuleville sukupolville. Se minun mielestäni pitäisi unohtaa, sillä jos juodaan kimpapakahvia, kaikki tuovat kahvipaketin. Hyvinvointiyhteiskunnan talkoisiin voivat osallistua kaikki.

Kiitos.

Valtuutettu Hakanen

Kiitos, puheenjohtaja.

Kiitoksia myös kaupunginjohtajalle vastauksesta näihin tytäryhtiöitä ja konsernin taloutta koskeviin kysymyksiini. Kaksi jatkonäkökohtaa: Ensinnäkin minun ymmärryksenäni siitä, mitä valtuusto toivoo tai edellyttää, kun puhutaan tiedonsaannista, ei ole pelkästään se, että valtuuston jäsenet voivat pyytää tarvitsemiaan tietoja näiltä tytäryhtiöiltä, vaan myös sitä, että valtuusto tietää ennalta, millaisia linjauksia ollaan valmistelemassa, tai että valtuustoa informoidaan riittävästi sellaisista asioista, joilla on merkittävää vaikutusta koko kaupunkikonsernin kannalta. Esimerkiksi tässä mielessä joku kysymys siitä, miten yhtiöiden tulosta käytetään, niin toivoisin todellakin, että siinä nämä nyt kehitteillä olevat linjaukset johtaisivat siihen, että asioita käsitellään etukäteen eikä niin, että konsernijaoston ohjauksella yhtiöiden hallituksessa tai yhtiökokouksessa olevat henkilö sen päättävät ja me joudumme vaan jälkeenpäin toteamaan tapahtuneen.

Sitten tämä raportointi, joka on todella tärkeä ja hyvä asia, että sitä pyritään tai tullaan jatkossa myös näiden tärkeimpien yhtiöiden osalta näihin meidän talouden toiminnan seurantaraportteihin neljännesvuositain sisällyttämään. Siltä osin toivoisin, että siinä jatkovalmistelussa katsottaisiin myös Palmia-yhtiötä ja myös sellaisia kuten HSL, joilla on

11.2.2015

– vaikka Helsinki ei ole siellä ainoana päättäjänä – hyvin oleellinen merkitys Helsingin toiminnan kannalta. Miten niidenkin osalta raportointia voitaisiin – siis eräiden kuntayhtymien ja liikelaitosten – sisällyttää raportointiin?

Valtuutettu Anttila

Arvoisa puheenjohtaja.

Oikeastaan liittyen tähän valtuutettu Storgårdin puheenvuoroon, jossa hän hyvin mieleenpainuvalla tavalla kuvasi lastensuojelun erilaisia tilanteita ja niin edelleen. Toteaisin lyhyesti vain, että Helsingissä kuitenkin lastensuojelua on kehitetty huolimatta siitä, että ala on vaikea, ja hyvin helposti siitä nousee myös erilaisia otsikoita lehdistöön. Totta kai se on tärkeää, että lastensuojelu on myös avointa ja niin edelleen, mutta viimeaikaisesti kuitenkin nämä luvut, joita valtuutettu Storgårdkin esitti, eivät ihan pidä paikkaansa, koska huostaanottojen ja lastensuojeluilmoitusten määrät ovat selkeästi laskeneet ja sillä tavalla Helsingissä tilanne on kuitenkin parempaan päin. Minä toivoisin, että tällaisissa isoissa, merkittävissä asioissa aina sote-viraston työntekijät ovat valmiita avaamaan valtuutetuille näitä asioita, ja toivoisinkin, että valtuutetut käyttäisivät viraston asiantuntemusta myös hyödykseen ja kävisivät vaikka ihan keskustelemassa tärkeistä asioista viraston kanssa.